

**A Készenléti Rendőrség Mélységi Ellenőrzési Osztályának
tevékenysége**

Jelige: kisdzse91

2013. november

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	4
1.1.	Témaválasztásom indoklása	4
1.2.	Dolgozatom célja.....	5
1.3.	Kutatómunka	5
1.4.	Dolgozatom felépítése.....	6
2.	A nem magyar állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon	7
2.1.	Levont következtetések	10
3.	Az Integrált Határbiztonsági Rendszer.....	11
3.1.	A politikai, gazdasági és tájékoztató eszközök a migráció kezelésében	12
3.2.	Vízumrendszer alkalmazása	13
3.3.	Kihelyezett okmányszakértők, okmánytanácsadók.....	13
3.4.	Összekötő tisztviselők alkalmazása.....	14
3.5.	Szállító vállalatok felelőssége	14
3.6.	Tranzit államok határőrizeti rendszere	15
3.7.	Biztonságos harmadik országok.....	16
3.8.	Külső határok szigorú őrzete	16
3.9.	Kompenzációs intézkedések	16
3.9.1.	A CheckNet	17
3.10.	Belső határ térsége	18
4.	A mélységi ellenőrzés helye az Integrált Határbiztonsági Rendszerben	19
5.	A vonatkozó jogszabályok áttekintése, elemzése	21
6.	A mélységi ellenőrzés, mint összetett határrendészeti feladat	25
6.1.	Magyarország biztonság-és védelempolitikája	25
6.2.	Intézkedések az illegális migráció elleni hatékony fellépés érdekében	27
6.3.	A mélységi ellenőrzés menete	28
6.4.	Eljárás bűncselekmény gyanúja esetén.....	29

6.5.	Az ellenőrzés módszerei.....	30
6.6.	Magyarországot érintő migrációs útvonalak.....	32
6.7.	Magyarország útvonalainak tapasztalata.....	33
6.8.	A mélységi ellenőrzés végrehajtásának főbb helyszínei, módzatai	34
6.8.1.	Ellenőrzés autópályán, autóúton	35
6.8.2.	Vonatok ellenőrzése.....	38
7.	A Mélységi Ellenőrzési Osztály	41
7.1.	Az Országos Rendőr-főkapitányság, valamint a Rendészeti Főigazgatóság.....	41
7.2.	A Készenléti Rendőrség kialakulása, fejlődése napjainkig	42
7.3.	A Készenléti Rendőrség meghatározása, feladatai	44
7.4.	A Mélységi Ellenőrzési Osztály integrációja	45
7.5.	A Mélységi Ellenőrzési Osztály elhelyezkedése a Készenléti Rendőrség szervezeti felépítésében.....	46
7.6.	A Mélységi Ellenőrzési Osztály munkakörei	46
7.6.1.	Az osztályok felépítése:	46
7.7.	A Mélységi Ellenőrzési Osztály társszervei	47
7.8.	A szolgálati időrendszer	48
7.9.	Az eligazítás menete.....	48
7.9.1.	Az alosztályvezető feladatai az eligazítás alkalmával	49
7.10.	Ellenőrzés, beszámoltatás	50
7.11.	Általános szabályok	51
7.12.	A válaszadók	52
7.13.	Eredmények.....	52
7.14.	Következtetés.....	53
8.	Összegzés	54
	Felhasznált irodalom	56
	Mellékletek jegyzéke.....	58

1. Bevezetés

1.1. Témaválasztásom indoklása

Úgy gondolom, megállja a helyét az a kijelentés, hogy a mélységi ellenőrzés, mint összetett határrendészeti feladat a Rendőrség tevékenységének kevésbé ismert szeletét alkotja, hiszen korántsem egyértelmű, hogy mit értünk az ellenőrzések e formája alatt. A vonatkozó jogszabályok rendkívül tágan fogalmazznak, a szakirodalom számos definíciót, meghatározást vonultat fel a téma vonatkozásában. Ebből adódóan nem egyszerű ezek ételemezése, feldolgozása, hiszen egymástól eltérő nézőpontból erednek e fogalmak.

Középiskolai tanulmányaimat közbiztonsági fakultációval kiegészítve végeztem. A fakultáció megszilárdította bennem az elköteleződést a rendőrség szervezete iránt, ezért ismereteim bővítése érdekében választható érettségi tárgyként belügyi rendészeti ismeretek tantárgyból középszintű érettségi vizsgát tettem. Továbbtanulás vonatkozásában teljesen biztos voltam abban, hogy tanulmányaimat a Rendőrtiszti Főiskolán kívánom folytatni. A főiskola határrendészeti szakára esett a választásom, hiszen mindig is vonzónak találtam a határőrizettel, határforgalom-ellenőrzéssel kapcsolatos tevékenységeket, ismeretanyagokat. Főiskolai tanulmányom első évében adódott először lehetőségem arra, hogy ismereteket gyűjtsek a mélységi ellenőrzéssel kapcsolatosan.

Dolgozatom megírását a 2012/2013. tanév nyári szakmai gyakorlata inspirálta, melyet a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság Mélységi Ellenőrzési Osztályán töltöttem. Az osztályt négy alosztály alkotja, melyek közül a IV. alosztály tevékenységeibe, működésébe nyertem betekintést. A Mélységi Ellenőrzési Osztály országos illetékességgel rendelkezik, sokrétű és szerteágazó feladatkörének bemutatását izgalmas, összetett feladatnak tekintem. Gyakorlatom ideje alatt a végrehajtó és a parancsnoki állomány feladatait egyaránt megismertem.

Vezényléses munkarendben végeztem feladataimat Budapest területén, illetve azokon a fő közlekedési útvonalakon, autópályákon, autóutakon, csomópontokon, pályaudvarokon, melyek kiemelkedők a migrációval való érintettség miatt.

Megismerhettem a vonatkíséréssel összefüggő feladatokat, illetve lehetőségem nyílt arra, hogy Mórahalom területén, a magyar-szerb határszakaszon, a zöldhatár őrizetével kapcsolatos tevékenységek tanulmányozzam. E feladatok végzése során használhattam éjjellátó készüléket, kézi hőkamerát és Horus kézi okmányvizsgáló készüléket. Jelen lehettem elfogásnál, előállításnál, ruházat- és csomagátvizsgálásnál. Járőrök és járőrvezetők mellé beosztva hatósági jogosultságok nélkül gyakoroltam közrendvédelmi, közbiztonsági és idegenrendészeti feladatokat, emellett betekintheztem az alosztályvezető és az osztályvezető-helyettes napi feladataiba is.

Gyakorlatom egy hónapja alatt számos új tapasztalattal, ismerettel lettem gazdagabb, melyek arra ösztönöztek, hogy a Készenléti Rendőrség Mélységi Ellenőrzési Osztályának tevékenységéről készítek el dolgozatomat.

A szakmai gyakorlat megfelelő alapot adott ahhoz, hogy az általam választott témakört részletesen és lényegre törően mutathassam be.

1.2.Dolgozatom célja

Célom, hogy jól érthető, átfogó, ugyanakkor mégis tömör és lényegre törő képet alkossak a Készenléti Rendőrség Mélységi Ellenőrzési Osztályáról, és az osztály által végzett összetett tevékenységről. Emellett több szempontból rávilágítok a mélységi ellenőrzés fontosságára, eredményességére. Dolgozatomban összegezzem az általam tanulmányozásra került ismeretanyagot, azokkal a gyakorlati tapasztalatokkal, amelyeket nyári szakmai gyakorlatom során szereztem.

1.3.Kutatómunka

Kutatómunkám során szakkönyveket, törvényeket, rendeleteket, ORFK utasításokat, folyóiratokat, internetes forrásokat egyaránt felhasználtam, ezek mellett, pedig személyes tapasztalataim is a segítségemet szolgálták a dolgozatom elkészítésében.

Írásom gerincét az országos rendőrfőkapitány által kiadott módszertani útmutató képezi, mely a migrációs ellenőrzések végrehajtásának témakörében íródott. Nagy hangsúlyt fektettem a jogszabályi háttéranyagok feldolgozására, bemutatására.

Ismereteim bővítése érdekében látogatást tettem a budapesti Rendőr Múzeumba, illetve a múzeumhoz tartozó könyvtárból több alkalommal is hasznos forrásokhoz jutottam.

Annak érdekében, hogy szakdolgozatom sokoldalú és kellően színes legyen nyári szakmai gyakorlatom ideje alatt a kiválasztott témával kapcsolatban interjút készítettem Nagy Attila rendőr őrnagy Úrral, a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság Mélységi Ellenőrzési Osztályának osztályvezető- helyettesével, aki szakmai tapasztalataival, szakértelmével és hozzáértésével segítette munkámat.

1.4.Dolgozatom felépítése

Dolgozatom első részében a nem magyar állampolgárok bűnelkövetését elemzem. Rávilágítok arra, miért is van szükség mélységi ellenőrzésre, valamint alátámasztom az Integrált Határbiztonsági Rendszer fontosságát. Ezt követően bemutatom az Integrált Határbiztonsági Rendszer összetevőit, illetve elhelyezem abban a mélységi ellenőrzést, mint összetett tevékenységet. A következő részben felvonultatom a mélységi ellenőrzés jogszabályi háttérét, illetve elemzem a definíciókat. A továbbiakban a mélységi ellenőrzést, mint tevékenységet ismertem. Kifejtésre kerülnek az ellenőrzéssel érintett útvonalak, a végrehajtás elvei, fajtái, módszerei. A következő fejezetben a Mélységi Ellenőrzési Osztály felépítéséről, munkaköreiről, napirendjéről írok, meghatározom a társszerveket. Dolgozatom záró részében egy, a témával kapcsolatos kérdőív elemzése olvasható, majd a jövőre vonatkozó javaslatok megtétele következik.

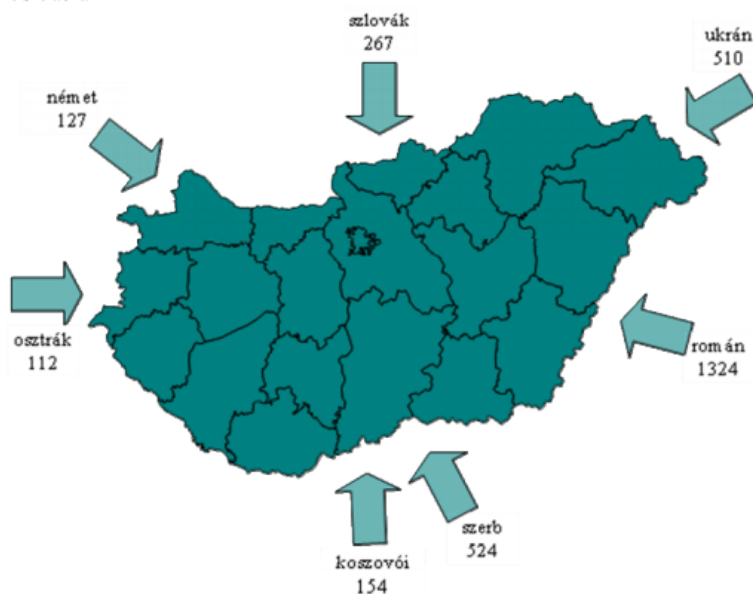
Nagy hangsúlyt fektettem a mellékletek elkészítésére. A mellékletekben olvasható a Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezető-helyettesével készített személyes interjú, részletes bemutatásra kerülnek az osztályhoz tartozó munkakörök, illetve az osztály eredményességét alátámasztó statisztikai adatokat is megtekintheti az olvasó.

2. A nem magyar állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon

Magyarország 2004. május 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz, 2007. december 21-én pedig a schengeni térséghez. A csatlakozás eredményeként a határellenőrzés már csupán külső határainkra koncentrálódik, így a belső határokon biztonsági deficit keletkezik, mely megnyitja a kaput az ország határait illegálisan átlépni kívánó külföldiek előtt. A csatlakozás előtti szigorú ellenőrzés már a múlté, ebből következik, hogy a jogsértő cselekmények és elkövetők száma rohamos emelkedésnek indult. A belső határainkon felszámolt határellenőrzés azonban nem szabad, hogy párhuzamot képezzen az illegális migráció, és más határrendszethez kapcsolódó jogsértő cselekmények ugrásszerű emelkedésével, mint például embercsempészet, közokirat hamisítás. A következő fejezetben rávilágítok a külföldiek által elkövetett bűncselekmények összetételére, területi megoszlására és egyéb vonatkozó adatokra. Mindezek rámutatnak arra, hogy biztonsági deficit alakult ki hazánkban, amit azelőtt szükséges kezelni, helyreállítani, mielőtt érezhető negatív hatásai eluralkodnának országunk felett.

**A környező (kiemelt) európai államokból érkező
bűnelkövetők száma a 2012. évben**

1. sz. ábra

forrás: Külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011-2012. években
Kiadja: Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály 2013. év 4.o.

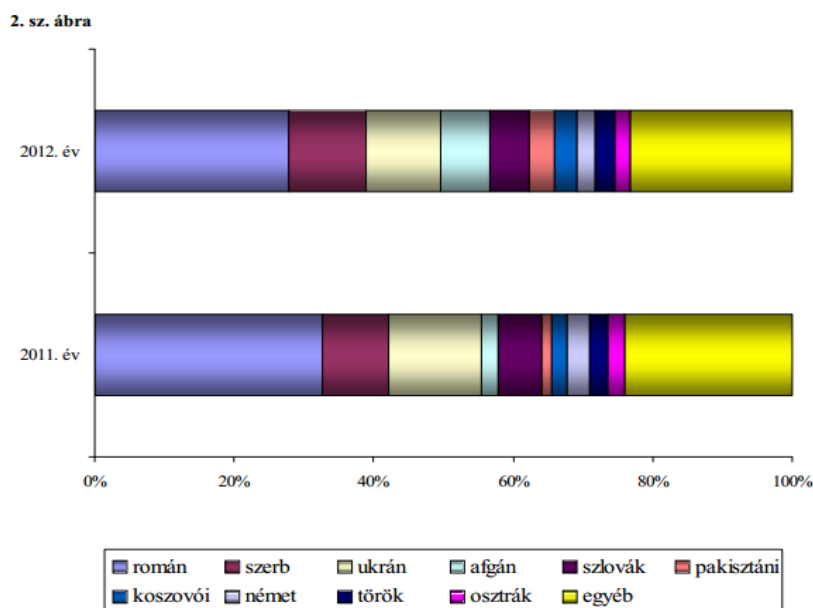
2012. évben a külföldi bűnelkövetők száma 4756 fő, ami 2,1%-kal kevesebb az előző évinél. Megállapítható, hogy nemcsak az elkövetők, hanem az általuk elkövetett bűncselekmények száma is csökkent 6626-ra, a 2011. évi 7117-ről.¹

A fentieket tekintve láthatjuk, hogy a legtöbb bűnelkövető Romániából érkezett Magyarországra. Ennek oka többféle forrásban keresendő. Jellemzően a román állampolgárok munkahelyteremtés céljából érkeznek hazánkba, illetve jobb megélhetési körülmények reményében utaznak országunkba.

A Magyarországon letelepedni kívánó polgárok száma emelkedni kezdett az elmúlt években, viszont ez a szám, még így sem jelentős Európai viszonylatban.²

A letelepedés céljából érkezők száma tehát egyre nő. Magyarország csábító célpont az illegális migránsok számára is. A migráció azért is ölt egyre növekvő formát, mert ellenőrzése nehézségekbe ütközik.³

A Magyarországon bűncselekményt elkövetők százalékos megoszlása állampolgárság szerint a 2012. évben

forrás: Külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011-2012. években

Kiadja: Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály 2013. év 5.o.

¹ Külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011-2012. években

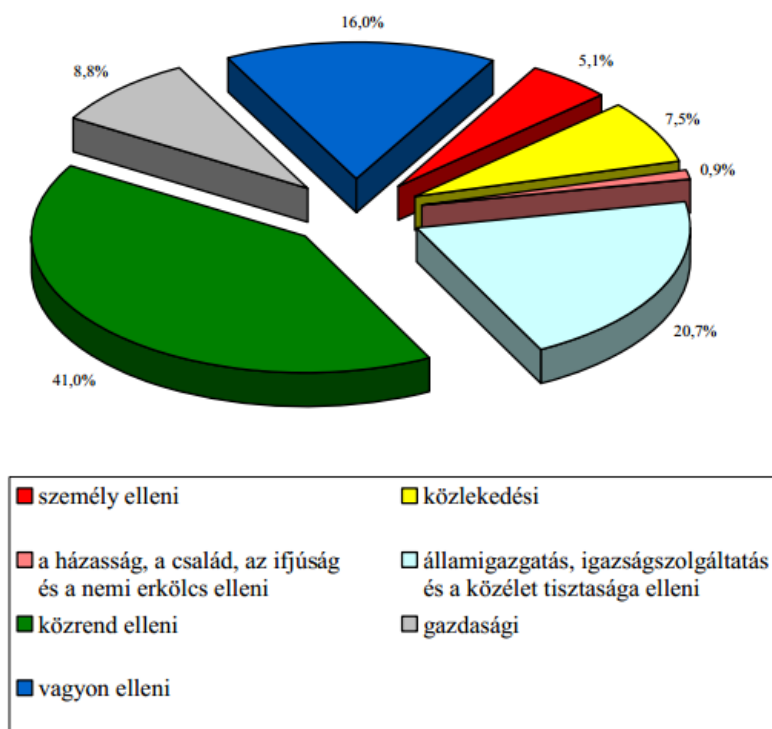
Kiadja: Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály 2013. év 4.o.

² Windt Szandra: A külföldiek és a bűnözés kapcsolata hazánkban in Írások Tauber István emlékére 119.o.

³ Windt Szandra: A külföldiek és a bűnözés kapcsolata hazánkban in Írások Tauber István emlékére 114. o.

A román elkövetők jelentik az abszolút többséget a bűncselekményt elkövető személyek számát tekintve, azonban ennek dacára megállapítható, hogy ez a szám jelentősen, 16,6%-kal csökkent a tavalyi évhez képest. Ha a bűncselekmények összetételét vizsgáljuk, nem tapasztalható nagyobb változás a 2011. évhez képest. A legnagyobb arányt a 2012. évben is a közrendvédelmi bűncselekmények képezik, majd az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közelet tisztasága elleni, valamint a vagyon elleni bűncselekmények következnek. A közrend elleni bűncselekmények körében az okirat hamisítás a legdominánsabb kategória. Ez a bűncselekmény hozzájárul a más ország területére történő jogellenes belépéshez, az ott tartózkodáshoz, valamint a jogszerűtlen munkavállalást is megkönnyíti. ⁴

A külföldi állampolgárok által elkövetett bűncselekmények megoszlása a 2012. évben

forrás: Külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011-2012. években

Kiadja: Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály 2013. év 6.o.

⁴ Külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011-2012. években

Kiadja: Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály 2013. év 6.o.

2.1. Levont következtetések

A mutatókat elemezve tehát megállapítható, hogy a bűnelkövetők, valamint az általuk elkövetett bűncselekmények száma is csökkent. De vajon miben keresendő ennek oka? Feltehetőleg azért mérséklődött a bűncselekmények száma, mert a jogellenes cselekmények potenciális elkövetői tisztában vannak azzal, hogy Magyarország illetékes szervei mindent megtesznek a belső határokon megszűnt határellenőrzés eredményeként létrejött biztonsági deficit ellensúlyozása érdekében, ez pedig visszatartó erőt jelent számukra. Kevésbé vállalnak kockázatot, jobban tartanak a felmerülő következményektől.

3. Az Integrált Határbiztonsági Rendszer

Az állam függetlensége az állam talán legfontosabb ismérve. Ez garantálja a határok biztonságát, azok tiszteletben tartását. Viszont a sérthetlenséget biztosító határokhoz való viszonyulás napjainkban gyökeres változásokon megy keresztül.⁵ Mára már kisebb tekintélyt élveznek az államok szuverenitását megtestesítő államhatárok. A gazdasági válságok, szegénység, nélkülözés, munkanélküliség, az adott államban eluralkodó vallási, kulturális szokások mind hozzájárulnak az illegális migráció ugrásszerű megnövekedéséhez. Az e körben érintett személyek jobb megélhetés reményében érkeznek hazánkba, viszont az illegális migráció jogellenes mivolta révén, itt sem találhatnak menedéket. Az ország belső határain át mára már különösebb akadályok nélkül érkezhettek hazánkba a külföldiek, ezért vált szükségessé egy olyan módszer kidolgozása, mely hatékonyan képes fellépni az egyre inkább elszaporodó jogellenes beutazás-és tartózkodás ellen.

A probléma orvoslására összetett, jól működő rendszer kiépítésére volt szükség, így, egy Európa szintű megoldás született. Az integrált Határbiztonsági Rendszer több összetevős felépítése minden egyes fontos területet lefed a határrendészet vonatkozásában. Megfelelő működés esetén a rendszer megteremti az állam számára nélkülözhetetlen biztonságot, illetve kompenzálja a belső határokon nélkülözött határellenőrzés következtében kialakult fokozott deficitet.

A határellenőrzés végrehajtása összetett, bonyolult feladat, melyet lehetetlen egy vonalas rendszerben végezni. A hatékonyság megteremtéséhez elengedhetetlen a totális határőrizet, vagyis a több vonalas ellenőrzés biztosítása.

Az Integrált Határbiztonsági Rendszer elemei:

1. politikai, gazdasági és tájékoztató eszközök a migráció kezelésében
2. vízumrendszer alkalmazása (egységes vízumrendszer alkalmazása)
3. kihelyezett okmányszakértők, okmánytanácsadók
4. összekötő tisztviselők alkalmazása

⁵ Sallai-Szőke-Varga-Vass-Vájlak-Virányi: Határellenőrzés az Európai Unióban
Kiadja: Hanns Seidel Alapítvány 75.o. (2000.)

5. szállító vállalatok felelőssége
6. tranzit államok határőrizeti rendszere
7. biztonságos harmadik országok
8. külső határok szigorú határőrizete (külső határok ellenőrzése, egységes határforgalom-ellenőrzés)
9. kompenzációs intézkedések (kiegyenlítő intézkedések megtétele az ország mélységében)
10. belső határ térsége (belső határon végzett rendészeti tevékenységek)⁶

A felsorolt elemek, melyek kölcsönhatásban állnak egymással, együttesen alkotják a komplex határbiztonsági rendszert. Elengedhetetlen a lépcsők hibátlan működése, hiszen ennek hiányában súlyos problémák jelentkezhetnek. A rendszer totális eredménytelenségét jelentené, ha egyidejűleg több elem működne az előírtakkal ellentétesen, de akár már egyetlen elem nem megfelelő működése is nagymértékben mérsékelné a Határbiztonsági Rendszer eredményességét, ennek nyomán pedig nagyobb terhet róna a mögötte álló elemekre.⁷ E fejezet további részében ezeket az elemeket kívánom elemezni.

3.1.A politikai, gazdasági és tájékoztató eszközök a migráció kezelésében

Az illegális migrációval érintett országok a felmerülő problémákat képesek politikai, gazdasági eszközökkel is szankcionálni. Súlyos politikai –és gazdasági szankciók kilátásba helyezése hatékony megoldása lehet a tömeges jogszerűtlen migrációs hullámok elkerülésének. E tényezők eredményessége abban is keresendő, hogy az országok a politikai és gazdasági nyomással, vagy esetleges támogatással a migráció kiváltó okait kívánják megakadályozni, nem pusztán a honi területre való bejutást.

Az illegális migráció megfékezése, visszaszorítása kiemelten nehéz feladat, különösen annak tudatában, hogy mérésekkel alátámasztott adatok értelmében⁸ az emberkereskedelem elkövetőinek éves haszna 32 milliárd dollár, azaz minden egyes kényszermunkás foglalkoztatása 13 ezer dollár hasznot hoz az emberkereskedők számára.

⁶ Lipics László : Az Integrált Határbiztonsági Rendszer fejlesztésének egy lehetősége: Közös műveletek végrehajtása harmadik országokban 4.o.

⁷ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet száztiz éve
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 116.o.

⁸ International Labour Organization adatai

Érdekesség, hogy az emberkereskedelem áldozatainak közel 50%-a fiatalok. Ezen tények alapot adnak a politikai –és gazdasági lépések megteremtéséhez. A szigorú, és egyben hatékony igazságszolgáltatási rendszer működtetése pedig elengedhetetlen a kiváltó okok feltáráshoz, valamint az aktív lépések megtételéhez. Ehhez a lépcsőhöz tartozik még a tájékoztató eszközök szerepe is. Kiemelten fontos a migránsok, valamint a potenciális migránsok megfelelő tájékoztatása. A helyes tájékoztatás révén a vándorlásra kényszerülő személyek hasznos információkat szerezhetnek a migráció legális formájáról, az ahhoz szükséges feltételekről, valamint a szükséges feltételek biztosításának lehetőségeiről. Az adatokat minden migráns számára elérhetővé kell tenni, továbbá kritérium az információk teljes, valóságos, torzulásmentes átadása is.⁹

3.2. Vízumrendszer alkalmazása

Az első és legfontosabb lépés a vízumkötelezett, valamint a vízummentes tagállamok körének meghatározása. Ehhez az adott ország rövid-közép –és hosszú távú céljait is figyelembe kell venni, valamint a biztonsági kockázatokat is mérlegelni szükséges. Ennek nyomán akkor indokolt egy országban vízumkötelezettség, ha az ország vonzó célpont lehet az illegális migránsok számára, egyben a terület biztonságára kockázatot jelentő személyek érkezése is valószínűsíthető. Vízumkiadás alkalmával a belépési feltételeken túl, a tartózkodási feltételek is vizsgálatra kerülnek.¹⁰

3.3. Kihelyezett okmányszakértők, okmánytanácsadók

A kihelyezett okmányszakértők, okmánytanácsadók nem rendelkeznek intézkedési jogosultságokkal a munkavégzés országában. Elsősorban a tranzit országokban, valamint a migráns kibocsátó, befogadó országokban célszerű a nagy szakértelemmel bíró szakértők, tanácsadók alkalmazása.

⁹ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt évé
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 116-118.o.

¹⁰ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt évé
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 118.o.

Tapasztalataikkal, hozzáértésükkel, jártasságukkal nagyban hozzájárulnak a biztonság megteremtéséhez, illetve segítenek kiszűrni, felfedni a hamis, vagy hamisított úti okmányokat. A delegálás az országok közötti együttműködésre is építő hatással van, hiszen a közös munka, a feladatok együttes megoldása hozzájárul az eredményes munkakapcsolat megteremtéséhez.¹¹

3.4.Összekötő tisztviselők alkalmazása

Jelenleg Magyarország a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal összekötő tisztjeit alkalmazza külföldön.¹² Célszerű a tisztviselők azon területre történő kihelyezése, ahol releváns információk beszerzése várható a migráció, illetve a kockázati tényezők vonatkozásában. Az összekötő tisztviselők segíthetnek az illegális migráció kezelésében, visszaszorításában. A közös feladat-végrehajtás alkalmával a tisztviselők saját tagállamaik munkáját is segítik, információkat gyűjtenek és továbbítanak a küldő állam részére, melyek elemzése, értékelése kedvezőbb helyzetet teremthet a küldő ország részére, így sikeresebb lehet a fellépés a jogsértő cselekményekkel szemben.

Az összekötő tisztek alkalmazásának egyik legnagyobb előnye, hogy előreláthatóvá, kiszámíthatóvá teszi a kockázatot jelentő eseményeket, így a szükséges intézkedések már a probléma konkrét megjelenése előtt is fogantatosíthatóak.¹³

3.5.Szállító vállalatok felelőssége

A szállítóvállalatok, azon belül is a repülőgépek fontos kiszűrési pontokat jelentenek. A szállító vállalatok felelőssége abban rejlik, hogy amennyiben az utazó nem rendelkezik megfelelő úti okmánnyal, valamint a szükséges beutazási és tartózkodási feltételekkel, úgy köteles a szállító vállalat az utas visszaszállítására, valamint a tartózkodási költségek megtérítésére. Az Integrált Határbiztonság ezen eleme segíti azoknak az illegális migránsoknak a kiszűrését, akik nem rendelkeznek megfelelő úti okmányokkal.

¹¹ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt évé
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 118-119.o.

¹² Ankarában, Kairóban és Hanoiban

¹³ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt évé
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 119-120.o.

A következő táblázat a szállítóvállalatokra kirótt közrendvédelmi bírságok alakulását szemlélteti.¹⁴

Szállító vállalatokra kiszabott bírságok alakulása az elmúlt években

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
bírságok száma	102	16	2	-	6	8
bírság összege (Ft)	111 695 006	16 118 903	2 156 720	-	9 918 932	9 493 988

Forrás: ORFK Határrendészeti Főosztály

A táblázat megfelelően szemlélteti, hogy az évek múlásával egyre kevesebb a szállító vállalatok terhére kiszabott bírságok száma. Ez az Integrált Határbiztonsági Rendszer működőképességét támasztja alá. Az ellenőrzések nagyobb hangsúlyt kapnak, így kívánják csökkenteni a jogellenesen országunkba érkező nem magyar állampolgárok számát. A rendszer ezen eleme a feltüntetett adatok alapján, tehát bizonyítottan eredményes.

3.6. Tranzit államok határőrizeti rendszere

Az illegális migránsok számát, útvonalát nagymértékben meghatározza az, hogy milyen a tranzitállamokban működő határőrizeti rendszer. A rendszer elsősorban szűrő – és ellenőrző funkciót tölt be, befolyásolja az erők- és eszközök alkalmazását. Ha egy adott ország területén nem megfelelő a jogi szabályozás, valamint a határőrizet szervezettsége, működése hiányosságokkal tűzdelt, kiemelt az esély a jogsértő cselekmények megjelenésére.¹⁵

¹⁴ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százttíz éve
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 120-121.o

¹⁵ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százttíz éve
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 121.o

3.7. Biztonságos harmadik országok

A megfogalmazás alatt azt kell érteni, hogy a jelenleg még nem uniós országok hatékony védelmet kell, hogy garantáljanak az Európai Unió részére, vagyis előzetesen ki kell, hogy szűrjék az uniós számára kockázatot, veszélyt jelentő személyeket.¹⁶

3.8. Külső határok szigorú őrizete

A rendszer ezen eleme a külső határszakasszal rendelkező uniós tagállamok határforgalom-ellenőrzését, valamint a határőrizetet foglalja magába.

A zöldhatár őrizet hatékony megvalósítása kellően felkészült erőkkel, és korszerű technikai eszközökkel biztosítható.¹⁷

A Schengeni Kódex meghatározza, hogy milyen eszközökkel, valamint milyen módszerekkel kell a határforgalom-ellenőrzést biztosítani. Az ellenőrzés nem csupán a személyekre, hanem a birtokukban lévő tárgyakra, közlekedési eszközökre is kiterjed.¹⁸

3.9. Kompenzációs intézkedések

Az úgynevezett kompenzációs intézkedések¹⁹ több összetett elemből épülnek fel, melyek együtt biztosítják a határőrizeti, és a határforgalom-ellenőrzési tevékenységek eredményességét.

Kompenzációs intézkedések:

- adatbázisok, információs rendszerek
- együttműködés
- harmonizált idegenrendészeti szabályok
- bűnügyi jogsegély

¹⁶ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százta éve
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 122.o

¹⁷ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százta éve
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 122-123.o

¹⁸ Schengeni határ-ellenőrzési kódex 7.cikk (1)

¹⁹ a belső határon megszünt határellenőrzés ellensúlyozása érdekében indokolt intézkedések

A kiegyenlítő intézkedések fő rendeltetése, hogy egységes elvek alapján, egységes rendszerben végezzék feladataikat a határellenőrzésért felelős szervek.

A kompenzációs intézkedések körébe sorolható a mélységi ellenőrzés. Az Európai Unió, és a schengeni tagállamok országaiban is hatalmas jelentősége van az ország mélységében fogatosított ellenőrzéseknek. Az ellenőrzések váratlan, szűrőpróbaszerű lefolytatása garantálja a módszer hatékonyságát. A jogellenes beutazás kapcsán a legszembetűnőbb az eredményesség. Az ország mélységében tízszeres nagyságban fogják el jogsértőket, a belépés alkalmával felfedett jogsértésekkel szemben. Ebből következik, hogy nem elég, csupán a külső határon működtetett rendszer, hanem szélesíteni szükséges a rendszer által felölelt területet. Ennek nyomán jött létre az illegális migrációt ellenőrző mélységi háló, vagyis a CheckNet.²⁰

3.9.1. A CheckNet

A megvalósítás érdekében 2004-ben az illegális migráció elleni hatósági fellépés növelése céljából létrejött az Integrált Vezetési Központ.²¹

„A CheckNet feladata, hogy a szolgálati és hatósági tevékenység időben, térben és módszereiben történő összehangolásával a rendelkezésre álló erők és eszközök gazdaságos felhasználásával az információcsere felgyorsításával, a totális ellenőrzés mellőzésével differenciált és szelektív módon az ország egész területén biztosítsa a külföldiek jogszabályokban meghatározott hatósági ellenőrzésének végrehajtását, továbbá az illegális migráció, valamint az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények felfedését, illetve a szükséges hatósági eljárások lefolytatását.”²²

²⁰ Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt évé
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 123-126.o

²¹ 20/2004 (BK 15.) BM-FMM-PM együttes utasítás

²² Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt évé
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 125.o.

3.10. Belső határ térsége

Ide sorolható tevékenység a határon átnyúló megfigyelés, a határon átnyúló követés, közös járőrözések, közös nyomozások, az információcsere, valamint a kapcsolattartás fontossága. A határon átvélő jogsértő cselekmények felfedése, a jogsértő személyek továbbhaladásának megakadályozása, az illegális migránsok, valamint a beutazásra, tartózkodásra jogosulatlan személyek kiszűrése egyaránt fontos a belső határtérség biztonságának megteremtése, fenntartása érdekében.²³

²³Ritecz György: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet száztiz éve
Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat (2013.) 126-129.o.

4. A mélységi ellenőrzés helye az Integrált Határbiztonsági Rendszerben

Érdekesség, hogy míg az előző fejezetben írtak szerint, a mélységi ellenőrzés az Integrált Határbiztonsági Rendszer kompenzációs elemei közé tartozik, addig egy, a kutatómunkám során feldolgozott tanulmány²⁴ önálló összetevőként fogalmazza meg. Úgy gondolom, ez az elhelyezés jobban megállja a helyét, hiszen a mélységi ellenőrzés összetett feladatrendszere indokolja az önálló elemként történő feltüntetést. Az ellenőrzés így nagyobb hangsúlyt kap, nem vész el a kompenzációs intézkedések tengerében. Fontos megjegyezni, hogy a mélységi ellenőrzés lényegét mindkét megfogalmazás hasonlóan írja le, viszont egy fontos jellemzőt kiemelnék a többi közül. Az, hogy a tevékenység célja ne határellenőrzés legyen, illetve a végrehajtás szűrőpróbaszerűen történjen az elemzett jogszabályi háttér²⁵ alapján evidens, emellett a már említett tanulmány a határon átnyúló bűnözés elleni küzdelmet jelöli meg, mint legfontosabb célt. Ezt annyiban egészíteném ki, hogy az elérni kívánt célt, nem szűkíteném ennyire keskeny vonalra, hanem tágabb megfogalmazást használnék. Helyesebbnek vélem a Rendőrség Szolgálati Szabályzatában²⁶ közzétett, tartalmi szempontból bőséges meghatározást, amit dolgozatom következő fejezetében, a jogszabályi háttéranyagok körében kívánok elemezni.

Véleményem szerint Magyarország belső határain, a biztonsági deficit kiegyensúlyozása érdekében hozott intézkedések közül legdominánsabbnak a mélységi ellenőrzés mondható, mely hatékonyan tölti ki a belső határellenőrzés megszüntetése miatt keletkezett űrt. A határok védelme, a közbiztonság, valamint a lakosság biztonságérzetének növelése erős határellenőrzési rendszert kíván. A mélységi ellenőrzés lehetőséget teremt arra, hogy az illegális migránsok kiszűrése, a határon már átlépő migránsok esetében is hatékony, eredményes legyen.

²⁴ Verhóczy János- Hautzinger Zoltán : Sodorvonal Tanulmányok Virányi Gergely 60. születésnapja tiszteletére Kiadja: MRTT Határrendészeti Tagozat (2012) 353-354.o.

²⁵ lásd: dolgozat 5.fejezetében

²⁶ 30/2011. (IX.22.) BM rendelet –a rendőrség szolgálati szabályzata

A Schengeni Kódex alapján²⁷ a Felek arra törekednek, hogy közös határaikon az ellenőrzést megszüntessék, és a külső határok területére helyezték át ezeket. Ennek elérése, különböző kompenzációs intézkedések megtételével történik. Ezek egyike tehát a mélységi ellenőrzés. További nevesített kiegyenlítő intézkedés például a határon átnyúló üldözés, a határon átnyúló figyelés, a Schengeni Információs Rendszer üzemeltetése, összekötő tisztek, valamint okmányszakértők alkalmazása, illetve a rendészeti szervek tevékenységének összehangolása. Ezek az elemek dolgozatomban kifejtésre kerülnek.²⁸

²⁷ Schengeni határ-ellenőrzési kódex , Európa Tanács 562/2006/EK rendelete, 17.cikk

²⁸ Lipics László: A mélységi ellenőrzés szerepe az Integrált Határbiztonsági Rendszerben in Rendvédelmi Füzetek 2010/1. szám Rendészeti Doktoranduszok I. Országos Konferenciája 2009. november 24 (2010.) 135.o.

5. A vonatkozó jogszabályok áttekintése, elemzése

A mélységi ellenőrzés nélkülözhetetlensége megkérdőjelezhetetlen. Ennek bizonyítása, alátámasztása az eddigiekben és a későbbiek során is dolgozatom jelentős részét képezi. Ebben a fejezetben a jogszabályi háttért kívánom feltárni, illetve értelmezni. A normák számos forrásból erednek, emiatt azokat külön-külön, illetve egymással való kapcsolatuk, viszonyuk alapján is elemzem.

A logikus felépítés érdekében először a vonatkozó törvényt mutatom be.

A mélységi ellenőrzés alapvetően a határrendészeti feladatok körébe sorolható. A határrendészeti feladatok pedig a Rendőrség égisze alá tartoznak. A Rendőrségről szóló törvény²⁹ meghatározza a Rendőrség feladatait, azonban a mélységi ellenőrzést, mint konkrét feladat nem szerepel e pontok között.

A vonatkozó rendeletbe foglalt rendelkezésekben viszont már pontos meghatározásokat találunk. A legmegfelelőbb megfogalmazást véleményem szerint a Szolgálati Szabályzat³⁰ rögzíti. Korábbi meghatározás szerint a rendőr, önállóan vagy más szervekkel együttműködve a határterületen kívül mélységi ellenőrzést végez az ország területén illegálisan tartózkodó személyek kiszűrése érdekében. Ez a definíció azonban módosításra került, így mára már a következő megfogalmazás olvasható. „A rendőr önállóan vagy más hatóságokkal együttműködve – az ország területén jogellenesen tartózkodó személyek felderítése céljából-, a külső határon lévő határterületen kívül mélységi ellenőrzést végez”.³¹ A változtatás tehát annyi módosítást hozott, hogy az eddigi „határterületen kívüli” megfogalmazás kibővült, helyette mára már a „külső határon lévő határterületen kívüli” kifejezés használatos. Ezt a fogalmi bővítést indokoltnak találom, hiszen a csatlakozás eredményeként Magyarországon kizárólag a belső határokon szűnt meg az ellenőrzés, ennek hangsúlyozása pedig kiemelten fontos. Az is rögzítésre került, hogy a mélységi ellenőrzés nem irányulhat határforgalom-ellenőrzésére.³²

²⁹ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

³⁰ 30/2011. (IX.22.) BM rendelet –a rendőrség szolgálati szabályzata

³¹ 30/2011. (IX.22.) BM rendelet –a rendőrség szolgálati szabályzata 65.§ (1)

³² 30/2011. (IX.22.) BM rendelet –a rendőrség szolgálati szabályzata 65.§ (2)

A mélységi ellenőrzés a külföldiek magyarországi tartózkodása jogszerűségének megállapítására irányuló – jellemzően kockázatelemzés alapján, illetve szűrőpróbaszerűen végzett – kompenzációs rendőri intézkedés, amelynek célja nem határellenőrzés, előkészítésében és végrehajtási módjában egyértelműen eltér a schengeni külső határokon történő határforgalom-ellenőrzéstől.³³ Ez a megfogalmazás úgy gondolom a legmegfelelőbb arra, hogy értelmezhessük, mi is az a mélységi ellenőrzés. Fogalmi elem tehát a szűrőpróbaszerűség és a kockázatelemzés alapján történő végrehajtás.

Fontos tehát, hogy a jogellenes cselekmények elkövetői előtt ismeretlen legyen, hogy hol vonhatják őket ellenőrzés alá, ne tudják ennek idejét kiszámítani, hiszen ez nagyfokú latenciát eredményezne a jogsértések körében. Az ellenőrzés helyének változtatása azért is kiemelt jelentőségű, mert így a végrehajtó állomány felmérheti, hogy mely területek jelentenek fokozott kockázatot, így a veszélyeztetettnnek ítélt területekre kiemelt figyelmet fordíthatnak. A kockázatelemzés a társadalomnak és az EU / Schengen külső határbiztonság rendszerének sebezhetőségét vizsgálja. Tartalmazza a kívülről érkező, a határbiztonságra irányuló veszélyeket, fenyegetettségeket, valamint a hatóság illegális migráció megfékezésére irányuló módszereit, azok hiányosságait. A mélységi ellenőrzés nem irányulhat határellenőrzésre. A rendőr ellenőrző tevékenységének végrehajtása során a külföldi személyek Magyarországon történő tartózkodásának jogszerűségét vizsgálja, ennek megállapítása a fentiek értelmében nem minősül határellenőrzésnek. Határellenőrzési tevékenységről abban az esetben beszélhetnénk, ha a rendőr intézkedése során a külső határ átlépésének jogszerűségét, illetve a beutazási feltételek fennállását vizsgálná.

Amennyiben a rendőr külföldi személyt igazoltat, és a körülmények azt valószínűsítik, hogy az igazoltatott továbbutazási, valamint belső határ átlépési szándékkal rendelkezik, az intézkedés foganatosítója köteles a Magyarországon való tartózkodás jogszerűsége mellett az említett cselekményekhez szükséges feltételek meglétét is vizsgálni.

³³ 30/2011. (IX.22.) BM rendelet –a rendőrség szolgálati szabályzata 2§9.pont

Abban az esetben, mikor az intézkedés alá vont külföldi személy személyazonossága igazolása céljából úti okmányt, vagy utazásra alkalmas egyéb okmányt ad át a rendőrnek, az ellenőrzésnek az átadott úti okmány eredetiségének, érvényességének megállapítására, valamint az időben és térben érvényes vízum birtoklásának jogszerűségére is ki kell terjednie.

Ezen felül megállapításra kell, hogy kerüljön, hogy az igazoltatás alá vont személyre nem vonatkoznak-e területi korlátozások, illetve nem lépte-e túl a megengedett tartózkodási időt. Az említett tevékenységi kör végrehajtása mélységi ellenőrzésnek minősül, nem pedig határellenőrzésnek.

Az ellenőrzés végrehajtásában eltér a schengeni külső határokon végzett határellenőrzéstől, vagyis nem a határátkelőhelyekre koncentrálódik, tehát lényegében az ország mélységében fogantatott ellenőrzés. A külső határszakaszokhoz tartozó határterületen nem mélységi ellenőrzést, hanem határellenőrzést kell lefolytatni.³⁴

Határrendészeti témában elengedhetetlenül fontos, hogy a Schengeni Határellenőrzési Kódexet³⁵ is alapul vegyünk. Az ebben rejlő egyik alapkö a téma vonatkozásában, hogy a határellenőrzés a határon végzett, határforgalom-ellenőrzésből és határőrizetből álló tevékenység, kizárólag a határátlépésre irányuló szándék, valamint a tényleges átlépés esetén, minden más októl függetlenül. A megfogalmazásból kitűnik, hogy hangsúlyt kap a határátlépésre irányuló szándék, a mélységi ellenőrzés viszont nem a határátlépés jogszerűségét hivatott ellenőrizni, hanem azt, hogy a hazánkban tartózkodó külföldi személyek jogosan, minden feltételnek megfelelően tartózkodnak-e Magyarországon területén, ez a tevékenység tehát túlmutat a határellenőrzésen. A határforgalom-ellenőrzés a személyek, illetve a birtokukban lévő közlekedési eszközök és tárgyak ellenőrzése a határátkelőhelyeken. Az ellenőrzés célja, hogy megállapításra kerüljön, hogy a személyek, eszközök, tárgyak beléptethetőek-e a tagállam területére, valamint elhagyhatják-e a tagállamot. A határőrizet elsődleges feladata a határforgalom-ellenőrzés megakadályozásának kiküszöbölése. Ennek biztosítása érdekében a határőrizet a határátkelőhelyeknek a nyitvatartási időn túli őrizetét, illetve a határátkelőhelyek közötti őrizetet biztosítja. Mindezek alapján az illegális migráció elleni fellépés keretében a rendőrség az ország mélységében a belső határok mentén mélységi ellenőrzést végez.

³⁴ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány, 2013. március

³⁵ Schengeni határ-ellenőrzési kódex, Európa Tanács 562/2006/EK rendelete

A 8/2008 ORFK utasítás³⁶ a mélységi ellenőrzést a határrendészeti rendszer elemei közé sorolja. Ezeket az elemeket külső –és belső határon történő végrehajtás szerint csoportosíthatjuk.

A határrendészeti rendszer elemei külső határon:

- határellenőrzés (határőrizet és határforgalom-ellenőrzés)
- határrend fenntartása
- mélységi ellenőrzés
- idegenrendészeti intézkedések és eljárások
- szakmai irányítás és felügyelet

A határrendészeti rendszer elemei a belső határon:

- kompenzációs intézkedések
- határrend fenntartása
- mélységi ellenőrzés
- idegenrendészeti intézkedések és eljárások
- szakmai irányítás és felügyelet

Érdekesség, hogy a szabályzó a mélységi ellenőrzést a külső, valamint a belső határon jellemző elemek közé is beilleszti.

³⁶ 8/2008 ORFK utasítás a Rendőrség Határrendészeti Szabályzatáról

6. A mélységi ellenőrzés, mint összetett határrendészeti feladat

6.1. Magyarország biztonság-és védelempolitikája

A hazánkat fenyegető veszélyek köre, valamint az Európai Uniót veszélyeztető kockázatok hasonlóságot mutatnak. A veszélyek köre, sorrendje bármikor megváltozhat, illetve azok megjelenése nem kizárólag egyénileg, hanem együttesen is várható. A leginkább meghatározó kockázatok a következők: terrorizmus, tömeges migráció, szervezett bűnözés, fegyver-, kábítószer- és embercsempészet. A biztonság stratégia megközelítését tartalmazó kormányhatározat³⁷ három nagy csoportba sorolja a hazánk biztonságát fenyegető tényezőket. Az első ilyen csoportot a nemzetközi terrorizmus képezi, illetve a tömegpusztító fegyverek veszélye. E két elem, önmagába véve is súlyos veszéllyel fenyeget, együttesen megjelenésük különösen nagy figyelmet igényel. A második csoportba az illegális és a tömeges migráció tartozik. Az utolsó kiemelten fontos kategória pedig a szervezett bűnözés. A hazánkat érintő illegális migrációval kapcsolatos problémák ezer szállal kötődnek az Európát veszélyeztető migrációhoz. A fenyegetettséget kiváltó körülmények rendszerint nem önállóan, hanem együttesen jelentkeznek, ezzel eredményezve még jelentősebb kockázatot. Nem túlzás az a kijelentés, hogy Magyarország a nemzetközi migráció egyik fő útvonalává vált. A dél-balkáni, a kelet-balkáni, valamint a volt szovjet utódállamok útvonala is érinti hazánkat, emellett országunk képezi az Európai Unió irányába haladó kelet-nyugat irányú mozgás egyik fő irányát.³⁸

A külső határok átlépése után a hazánkba érkező személyek további ellenőrzések nélkül utazhatnak tovább az Európai Unió egész területén. Ez azonban biztonsági űrt eredményez, emiatt a külső határokon történő ellenőrzést kell olyan színvonalon végrehajtani, hogy az a tagállamok mindegyikének biztonságát garantálja. A biztonsági deficit mértékét mérsékelni szükséges. Ennek a problémának a megoldására szolgálhat az olyan ellenőrzések lefolytatása, mely az utazóközönség mozgásának, tartózkodásának jogszerűségét ellenőrzi, kiemelt hangsúlyt fordítva a nem uniós állampolgárookra.

³⁷ 2144/2002. (V.6.) Kormányhatározat a Magyar Köztársaság nemzeti biztonsági stratégiájáról

³⁸ Horpácsi Ferenc: A mélységi ellenőrző háló szerepe az Európai Unió Biztonságában in Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. (2004) Kiadja: Magyar Hadtudományi Társaság 64.o.

Az egységes határellenőrzésre vonatkozólag Kormányhatározat³⁹ tartalmazza, hogy a biztonsági úr jelentette kockázatot mélységi ellenőrzési rendszer felépítésével, kialakításával kell csökkenteni.

Az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélységi ellenőrzésének kialakításáról, működtetéséről szóló együttes utasítás⁴⁰ három fő feladatot nevez meg a mélységi ellenőrzés vonatkozásában:

- a külföldiek hatósági ellenőrzése
- az illegális migráció, valamint az ahhoz kapcsolódó jogellenes cselekmények felfedése
- a szükséges hatósági eljárások lefolytatása

A fenti feladatokat térben, időben-módszerekben összehangoltan kell végrehajtani, az ország területén rendelkezésre álló erők, eszközök gazdaságos felhasználásával. Fontos, hogy a totális ellenőrzés mellőzésével kell a mélységi ellenőrzést véghezvinni differenciáltan, szelektív módon. A csatornák és csomópontok, melyek az illegális migrációhoz köthetők, gyakorlatilag az ország egész területét behálózzák, valamint egybeesnek a jármű- és kábítószer csempészet útvonalaival. A mélységi ellenőrzésben részvevő szervek, erők-eszközök jelen vannak a kérdéses területeken, és teljes egészében lefedik az ország területét. Mindegyik szerv ellátja saját hatáskörébe tartozó feladatait, a koordináció végett pedig az önállóan, illetve az akciószerűen végrehajtott ellenőrzések is biztosítják a csatornák állandó lefedését.

A párhuzamos ellenőrzés megfelelő szervezés, tervezés mellett könnyen elkerülhető, az azonos módszerek és eljárások alkalmazásával pedig növelhető a hatékonyság. Jogsértő cselekmények felfedése esetén az intézkedések fogantatosítása egyértelmű, hiszen adott, hogy mely szervet, illetve személyt kell értesíteni a kellő intézkedések megtétele érdekében.

³⁹ 2013/2001 (I.17.) Kormányhatározat az Európai Unióhoz történő csatlakozással összefüggésben az egységes határellenőrzési rendszer megvalósulásáról szóló kormányzati koncepcióról

⁴⁰ 2/2002 (BK 10.) BM-PM-SZCSM együttes utasítás az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélységi ellenőrzésének kialakítására és működtetésére

Fontos szempont a költséghatékonyság. A mélységi ellenőrzés nem hoz létre új szerveket, hanem a már létrejött, végrehajtásban tapasztalt szervek együttműködése biztosítja az eredményes feladat megoldást.⁴¹

6.2. Intézkedések az illegális migráció elleni hatékony fellépés érdekében

Az illegális migráció elkerülése érdekében az ország belsejében a következő területeket kell kiemelten ellenőrzés alá vonni:

- engedély nélküli munkavállalásra jellemző területek
- engedély nélküli árusításra kiemelten alkalmas helyszínek
- szálláshelyek
- buszpályaudvarok, vasútállomások, személyszállító vonatok
- fő közlekedési útvonalak, autópályák, főutak, az ezekhez tartozó pihenőhelyek
- folyókon átvezető hidak, kompjáratok forgalma

Annak érdekében, hogy a jövőben hatékonyabban vehessék fel a harcot az állomány tagjai az illegális migráció elleni küzdelemben számos intézkedés, tevékenység tehető.

Az intézkedések közül a mélységi ellenőrzés szervezett, tervezett végrehajtására minden esetben szükség van. A jövőben jelentős fejlesztésekre kerül sor, új utak épülnek, a jelenlegieket fejlesztés alá vonják, kibővítik a nagyobb áteresztőképesség érdekében. Ennek következményeként a forgalom felgyorsulására lehet számítani. A belső határokon megszűnt határforgalom-ellenőrzés, csökkenti az illegális migránsok felfedezésének lehetőségeit. A felsorolt körülményeket kockázati tényezőkként értékelhetjük, hiszen ezek együttesen elősegítik az illegális migráció áramlását, mely ellen csak egy megfelelően kiépített rendszerrel lehet védekezni. Ebben a kérdésben kap kiemelkedő szerepet a mélységi ellenőrzés hatékony végrehajtása.⁴²

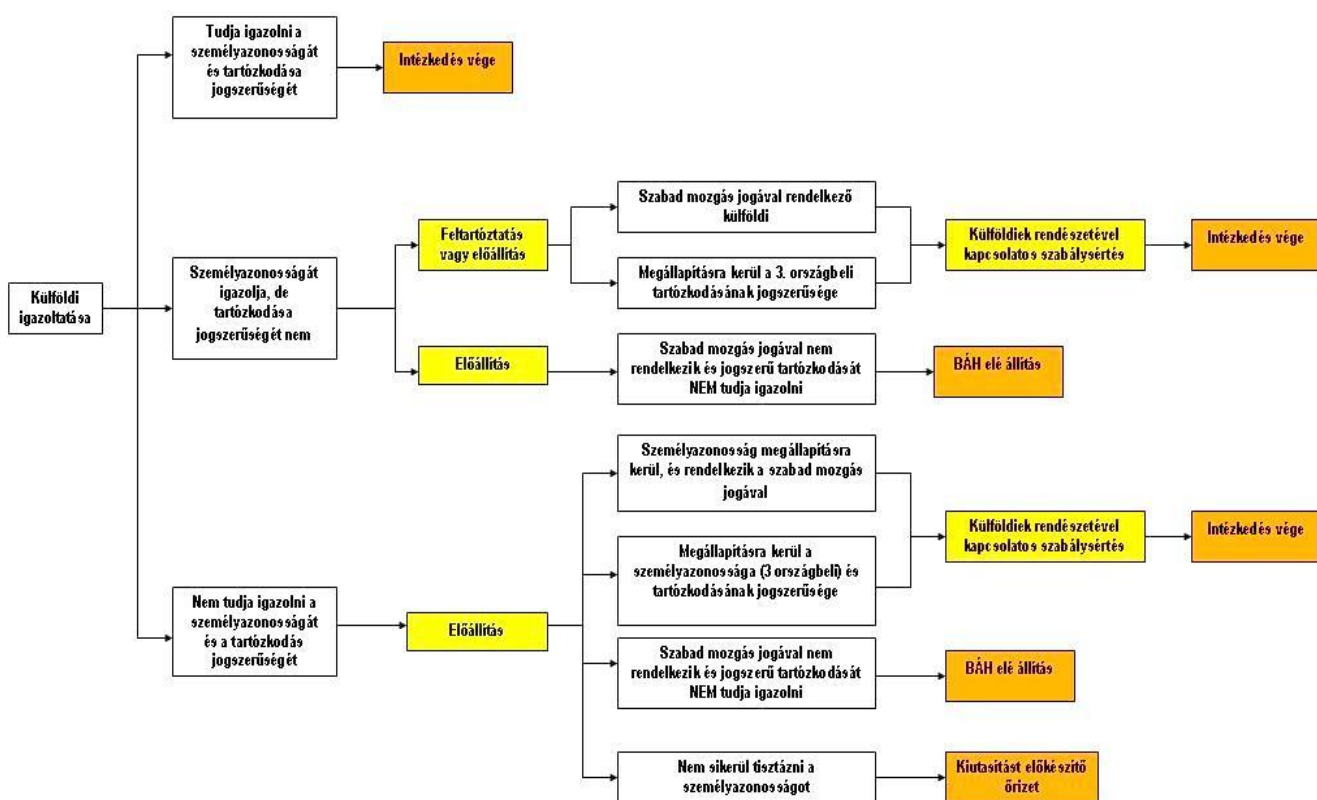
⁴¹ Horpácsi Ferenc: A mélységi ellenőrző háló szerepe az Európai Unió Biztonságában in Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. (2004) Kiadja: Magyar Hadtudományi Társaság 64-65.o.

⁴² Lipics László: A mélységi ellenőrzés szerepe az Integrált Határbiztonsági Rendszerben in Rendvédelmi Füzetek 2010/1. szám Rendészeti Doktoranduszok i. Országos Konferenciája 2009. november 24. (2010.)

6.3.A mélységi ellenőrzés menete

A következő ábra a mélységi ellenőrzés tevékenységét mutatja be. Látható, hogy az igazoltatás kimenetele többféleképpen alakulhat. Az intézkedés végét jelenti, ha az intézkedés alá vont külföldi személyazonosságát és tartózkodásának jogszerűségét is igazolni tudja. Amennyiben viszont a kettő közül akárcsak az egyiket nem képes megfelelő okmánnal igazolni, előállítják az illetékes rendőrkapitányságon, és ott megállapítják személyazonosságát. Ez több okból is nehézségekbe ütközhet. A külföldi gyakran igyekszik félrevezetni a hatóságot, emellett a nyelvi nehézségek is hátráltatják a rendőrök munkáját. A folyamat további menetét az alábbi ábrán követheti végig az olvasó.

Mélységi migrációs ellenőrzés menete

Az előállítások a külföldiekkel kapcsolatos egyes eljárási feladatok közös végrehajtásáról a BÁH és az ORFK között kötött együttműködési megállapodás (OT 2011/15. szám) II. fejezetével összhangban alkalmazhatók

forrás: Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013. március)

6.4.Eljárás bűncselekmény gyanúja esetén

Külföldiekkel szemben lefolytatott intézkedések esetén minden esetben vizsgálni kell a beutazás és tartózkodás jogszerűségét, illetve más bűncselekmények előfordulásának lehetőségét (közokirat hamisítás, embercsempészés). Amennyiben a hatóságnak bűncselekmény jut a tudomására, az ügyben intézkedni köteles. A bűncselekmény későbbiekben való bizonyítására alkalmas intézkedések tekintetében különös körültekintéssel kell eljárni.

Elfogást követően fel kell kutatni az intézkedés alá vont személynél lévő mobiltelefont, SIM kártyát, térképeket, és bármely más a jogsértő cselekménnyel kapcsolatba hozható eszközt. A mobiltelefonokat lefoglalás után tilos kikapcsolni, hiszen a telefonra érkező hívások az ügy szempontjából releváns információkat adhatnak a nyomozóhatóságnak. Emellett az IMEI, a SIM, valamint a hívószámokat is rögzíteni kell. Fontos, hogy az intézkedő rendőrök gondoskodjanak arról, hogy amennyiben több elkövető érintett az ügyben, ne jöhessen köztük létre kommunikáció, így megelőzhető, hogy a jogsértők egymással egyeztessenek a későbbi meghallgatások vonatkozásában. Az elkövetés helyszínét körültekintően át kell kutatni, az esetlegesen elrejtett, eldobott eszközök felkutatása érdekében. Az elfogást természetesen dokumentálni szükséges jelentés formájában, aminek tartalmaznia kell a bűncselekmény gyanújára vonatkozó megállapításokat. Követelmény a jelentés olyan mélységű részletessége, hogy az a későbbiekben alkalmas legyen okiratformájú bizonyítási eszköznek.

Amennyiben az elkövetés eszközéül választott gépjárműben GPS készüléket használtak, a memóriában tárolt útvonalakat célszerű megvizsgálni.

Abban az esetben, ha több gépjárművel követték el a jogsértő cselekményeket, fontos annak rögzítése, hogy a járművek milyen sorrendben közlekedtek, ki vezette a járműveket, és abban hányan, illetve mely személyek tartózkodtak. Az intézkedés során nem csupán az intézkedés alá vont személy verbális kommunikációját, hanem az általa közvetített nonverbális jeleket is szükséges figyelni.⁴³

⁴³ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013. március)

A gesztusok, mimika, arcjáték, a személyek közötti térközök mind árulkodó jelek lehetnek az elkövetéssel kapcsolatban. A szemkontaktus kerülése, az oda nem illő nevetés, a kérdésekre történő egyszavas, vagy éppen bővebb, de tartalom nélküli válaszok erősíthetik a gyanút a hatóság tagjaiban, de természetesen önmagukban nem alapozzák meg a bűnösséget.

Az eljárás ideje alatt a külföldieket megillető jogokat az eljáró hatóság köteles biztosítani. A nem magyar állampolgárokat megilletik az állam nemzetközi kötelezettségén alapuló emberi jogok, illetve konzuli védelem, emellett tilos az önkényes, csoportos kiutasításuk.⁴⁴

6.5. Az ellenőrzés módszerei

A hatékony végrehajtás érdekében segítő kezet nyújthat a Rendőrség számára a lakosság, illetve a polgárőrség. A polgárőrség a bűncselekmények megelőzésében játszhat jelentős szerepet, emellett észrevételeivel könnyítheti a hatóság munkáját. A szervezetbe vetett bizalom, a kapcsolattartás, a felek közötti kommunikáció mind hozzájárul az együttes munkavégzés hatékonyságához. Amennyiben a lakosságnak bűncselekmény, vagy más, egyéb jogsértő cselekmény jut közvetlenül vagy közvetetten tudomására, fontos, hogy bizalommal forduljon a hatósághoz, és tisztában legyen azzal, hogy együttműködése elősegíti a bűnüldöző szervek munkáját, illetve tisztességes, korrekt ügyintézésre számíthat. A lakosság szubjektív biztonságérzete is emelkedhet egy-egy sikeres együttműködés alkalmával. Fontos az azonnali reakció. Ez az állampolgárok részéről a jogsértő cselekmények tudomásra jutása utáni azonnali bejelentést, értesítést követeli meg, a végrehajtó szerv részéről pedig a jelzés utáni haladéktalan intézkedést.⁴⁵

A szomszédos országokkal történő hathatós együttműködés hasonlóan fontos. Ennek alapja az információcsere.

⁴⁴ Emberi jogi garanciák és a nemzetközi migráció, Jegyzet a rendészeti oktatás számára (2012)
Kiadó: Magyar Helsinki Bizottság 44.o.

⁴⁵ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013. március)

A közös járőrszolgálatok előfordulási számának növelése lehetőséget teremtene az illegális migráció jellemző útvonalainak részletes feltérképezésére, valamint az ott végrehajtott szűrőpróbaszerű, váratlan ellenőrzések a jogsértő cselekmények felfedésének számát is emelhetné.

A párhuzamos ellenőrzés kiküszöbölése érdekében a mélységi ellenőrzés végrehajtását minden esetben szükséges összehangolni, a városi- és megyei rendőrkapitányságok e területért felelős szerveivel, valamint a Készenléti Rendőrséggel.

Bármilyen jól szervezett is legyen az ellenőrzés, az előfutók alkalmazása megnehezíti a hatóság munkáját, növeli a látens jogsértő cselekmények körét. Az előfutók alkalmazásának lényege, hogy az embercsempészek, vagy más jogellenes cselekmények elkövetői tíz-tizenöt kilométerrel haladnak az előfutók után, akik bármilyen hatósági jelenlétet észlelnek, figyelmeztetik erre a jogsértőket, lehetőséget teremtve ezzel az ellenőrzés elkerülésének. Felmerül a kérdés, vajon hogyan vehetné fel a hatóság e kidolgozott rendszer ellen a harcot? A válasz a civil ruhás előjelzők foglalkoztatásában rejlik. A módszer ismérve, hogy a ténylegesen ellenőrzést folytató rendőr előtt, egy úgynevezett előjelző a fő közlekedési útvonalakon, csomópontokon szűrőpróbaszerűen kiválasztja az ellenőrizendő járműveket. Ezek rendszámát, típusát közli az ellenőrzést végző rendőrrel, aki az információk alapján vonja ellenőrzés alá, az előjelző által kiválasztott járműveket, így az előfutó nem tudja időben felhívni a szállító figyelmét a rendőri jelenletre, ezáltal visszaszorítható a látencia. Másik ellenőrzés alóli kibúvás elleni módszer a civil ruhás rejtett, illetve a nyílt ellenőrzések összehangolása, mely lehetőséget teremt arra, hogy a jogsértő személyeket egy útvonalra tereljék, biztosítva ezzel az elfogás végrehajtását. A módszer hatékonysága a nyílt és rejtett erők tevékenységének összefésülésében rejlik, ami összetett jellege miatt több ízben is kockázatot jelent a jogsértők számára. Egyrészt a rejtett rendőri erők jelenléte bizonytalanságot eredményez az elkövetőkben, másrészt, a nyílt hatósági jelenlét preventív hatást kölcsönöz. Ezek együttes felhasználása pedig megteremti az ideális módszert, mely országszerte eredményesen alkalmazható.⁴⁶

⁴⁶ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013. március)

Az előfutók tevékenységén kívül, nehézséget okoz a hatóság munkájában, hogy az embercsempészek, gyakran bérelt autókat használnak cselekményeik elkövetéséhez, valamint behatárolható egy bizonyos területről származó járművek csoportja, melyek esetében valószínűsíthető, hogy illegális tevékenységek eszközei.

Abban az esetben, ha az ellenőrzés végrehajtója az erre vonatkozó információról nem tájékozódik időben, vagyis nem tudja időben lekérdezni, kockázati tényezőként jelenik meg az, hogy mialatt egy adott járművet ellenőriz, egy potenciális jármű ellenőrzés nélkül elhalad mellette.⁴⁷

„A mélységi ellenőrzés a külföldiek magyarországi tartózkodása jogszerűségének megállapítására irányuló kompenzációs intézkedés, melynek végrehajtása kockázatelemzés alapján, szűrőpróbaszerűen történik.”⁴⁸

A váratlanság biztosítása a gyakorlatban a következőképpen valósul meg:

- a csomópontokon, autópályákon, autóutakon az ellenőrzési hely gyakori változtatása
- sebességmérő járművek előjelzőként történő alkalmazása
- az ellenőrzési helyen található parkolóhelyek ellenőrzése
- folyamatos kapcsolattartás

6.6. Magyarországot érintő migrációs útvonalak

Hazánk vonatkozásában három befelé irányuló migrációs csatornát tudunk megkülönböztetni:

- Oroszország, Ukrajna felől, az ukrán-magyar határon éri el hazánkat, majd továbbterjed Ausztriába
- Törökországból indulva Bulgárián, Románián keresztül érkezik Magyarországra, hazánkból pedig Szlovénia, Dél- Ausztria, Észak- Olaszország, illetve egy másik csatornán Ausztria, Németország, Hollandia, Anglia felé terjed tovább
- Törökországtól kezdődően Bulgárián, valamint Szerbián keresztül éri el hazánkat, Magyarországon át pedig az Európai Unió tagállamaiba vezet. Ez az úgynevezett klasszikus balkáni út.⁴⁹

⁴⁷ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013. március)

⁴⁸ 30/2011 (IX.22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzata 2.§ 9.

forrás: <http://cograf.hu/lexikon/foldrajz/magyarország-terkep.html>

6.7. Magyarország útvonalainak tapasztalata

A mélységi ellenőrzéseket a Mélységi Ellenőrzési Osztály egyrészt Budapest közigazgatási határain belül, illetve azokban a migrációs irányokban elhelyezkedő fő közlekedési útvonalakon, autópályákon, autóutakon, csomópontokon, pályaudvarokon végzi, melyek kiemelkedőek a migrációval való érintettség miatt.⁵⁰ Hazánkban a szerb-magyar határon keresztül, Budapesten vagy Budapest érintésével az M1 autópályán, az 1. számú főúton Győr, Hegyeshalom, Ausztria irányába húzódik a legjellemzőbb migrációs útvonal.

Az alsóbb rendű utak, valamint az azokat a fő közlekedési csomópontokkal összekötő főútvonalak, autópályák képezik a főútvonalát a határrendszettel összefüggő jogellenes cselekmények elkövetésének.

⁴⁹ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013. március)

⁵⁰ A Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezető-helyettesével készített interjú alapján, a teljes interjút lásd a 1. sz. mellékletben

Az elfogások számából levonható következtetés, hogy az illegális migránsok Hegyeshalmon kívül más, Ausztriával közös határszakaszra vezető utakat is használnak. Az útvonalak közül a 84-es, 86-os, 87-es és a 8-as számú főútvonalak igénybevétele a leggyakoribb.⁵¹

6.8.A mélységi ellenőrzés végrehajtásának főbb helyszínei, módozatai

Különösen fontos az alábbi területek alapos ellenőrzése:

- az országon átvezető autópályák, autóutak, főútvonalak;
- az országon átvezető autópályák, autóutak pihenőhelyei;
- az államhatár irányába, illetve irányából közlekedő személyszállító vonatok, valamint a teher- és RO-LA szerelvények ellenőrzésére kijelölt helyek, vonalak;
- az illegális migráció áthaladási csomópontjait képező nagyobb városok vasútállomásai, a buszpályaudvarok, a szállodák, a panziók, a magánszállások, kempingek, turistaszállók és üdülőházak;
- az államhatárról, illetve az államhatár irányába, valamint a fő kelet-nyugati migrációs útvonalon a folyókon átvezető hidak, kompok forgalmának ellenőrzésére alkalmas helyek;
- a külföldi állampolgárok engedély nélküli munkavállalására jellemző területek;
- a külföldi állampolgárok engedély nélküli árusítására kiemelten alkalmas helyszínek⁵²

⁵¹ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

⁵²21/2008. (OT 11.) ORFK utasítás az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szóló

6.8.1. Ellenőrzés autópályán, autóúton

A Mélységi Ellenőrzési Osztály végrehajtó állománya leggyakrabban autópályákon, valamint autóutakon lát el szolgálatot. Ezt a tevékenységet irányelv szabályozza,⁵³ melyet a közúton szolgálatot teljesítő járőr köteles ismerni, illetőleg betartani. A vonatkozó rendelkezések iránymutatást adnak a járművek biztonságos követéséről, megállításáról, alapul szolgálnak az eredményes intézkedések végrehajtásához.

A gépkocsival végrehajtott szolgálatteljesítés alapvetően három kategóriába osztható, a következőkben ezek kerülnek elemzésre.

6.8.1.1. Kivezetéses ellenőrzés

Nyári szakmai gyakorlatom során ez a típus volt a domináns az ellenőrzések közül. A szolgálatteljesítés során az autópálya vagy autóút egy előre meghatározott szakaszán történik. Fontos, hogy a szakasz úgy kerüljön kiválasztásra, hogy a fordulópontok között kisorolásra és ellenőrzésre legyen lehetőség. Gyakorlati tapasztalatok értelmében az e típusú tevékenységek végrehajtásához leggyakrabban benzinkutak, illetve az autópályán található pihenőhelyek alkalmasak. Az ellenőrzési helyen amennyiben az erő és eszköz tárház engedi egy online adattári ellenőrzésre alkalmas eszköz települ, amely segítségével a busz állománya végrehajthatja az ellenőrzést.

Amennyiben van lehetőség az ellenőrző helyen ez említett eszköz telepítésére, úgy a helyszínre küldött állomány másik része kizárólag kisoroló tevékenységet lát el, tehát ez ellenőrzési helyre kíséri a szűrőpróbaszerűen kiválasztott gépjárműveket.

Az ellenőrzések e fajtája leginkább akkor kerül alkalmazásra, mikor a Mélységi Ellenőrzési Osztály állománya napi szolgálatellátása alatt együttműködik más Rendőrkapitányságokkal, ekkor ugyanis elegendő erő és eszköz áll rendelkezésre a feladatok e típusú végrehajtásához. A legtöbb esetben azonban a kivezetéses ellenőrzések úgy történnek, hogy a kiválasztott jármű kísérését, valamint ezt követően a kiválasztott helyen végbemenő ellenőrzést ugyanaz az állomány végzi, így nem kerül felbontásra a kétlépcsős folyamat.

⁵³ 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv

Ideális esetben a kivezetést négy-hat jármű végzi, a kivezetések pedig 20-25 percenként követik egymást. A körülményeknek megfelelően biztosítani kell egy elfogást végző gépjárművet is, arra az esetre, ha a kivezetni kívánt gépjármű nem tenne eleget az intézkedő rendőrök utasításainak, valamint idő előtt, engedély nélkül szándékozna elhagyni az ellenőrzés helyét. Az ellenőrizendő járműveket a szolgálatot teljesítő állomány szűrőpróbaszerűen választja ki, bármilyen gyanú ok alapot adhat a kivezetésre.

Az ellenőrzés e típusának előnye, hogy a szakmailag felkészült állomány technikai eszközök segítségével teljesítheti szolgálatát, mely megbízható, eredményes ellenőrzéseket, intézkedéseket biztosít. Hátrányként megemlítendő az időigényes feladatvégzés, hiszen egy jármű egy szolgálat időtartama alatt viszonylag kevés, hozzávetőlegesen 20-30 jármű kivezetését képes elvégezni, emellett a jármű magas kilométer felhasználása is a kisorolós ellenőrzés hátrányaként értékelendő.⁵⁴

6.8.1.2. Járőrszolgálat

A szolgálatteljesítés a nagyobb forgalmú, migrációval való fenyegetettség szempontjából veszélyeztetett autóutakon, autópálya szakaszokon történik. Ebbe a kategóriába sorolható a parkolóban, illetve benzinkúton található járművek vizsgálata is. A feladatot végrehajtó állomány folyamatosan haladva a rendelkezésre álló információk, valamint kockázatelemzés alapján választja ki az ellenőrizni kívánt járművek körét, amelyeket az ellenőrzési helyre kísér. Különbözősége a kivezetéses szolgálattól abban rejlik, hogy ebben az esetben nem két fordulópont között haladva ismételt, hanem az autópályán, autóúton végighaladva történik az ellenőrzés.

A járőrszolgálat előnye, hogy akár egy járőrpár, egyetlen szolgálati gépjárművel is képes hatékony szolgálatteljesítésre, míg hátránya megegyezik a kivezetéses forma hátrányaival, tehát a magas üzemanyag fogyasztás valamint az ellenőrzött járművek alacsony száma sorolható a negatívumok közé.⁵⁵

⁵⁴ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

⁵⁵ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

6.8.1.3. Kitereléses ellenőrzés

A kiterelés ellenőrzés leglényegesebb sajátossága az autópálya zárás, ez az, ami egyedívé teszi a közutakon történő ellenőrzések körében. Az ellenőrzés helyén valamennyi jármű lassú tempóban halad át, ezáltal lehetőséget biztosítva arra, hogy a szolgálatot teljesítő állomány alaposan megismerhesse az áthaladó járműveket. A végrehajtás előtt fel kell mérni, hogy az ellenőrzés lefolytatására kiválasztott hely nem zavarja-e az ott működő létesítmények működését, forgalmát, valamint nem idéz-e elő torlódást a meghatározott szakaszon. Alkalmas helyet jelenthet a pihenőhelyek, kiépített parkolók kijelölése, mivel az itt véghezvitt ellenőrzések nem befolyásolják hátrányosan az említett helyszínek forgalmát. Indokolt az ellenőrzés e fajtája esetén az autópálya kezelő szakemberek bevonása is, illetőleg az ellenőrzés helyét megelőzően sebességet fokozatosan csökkentő, korlátozó táblák kihelyezése is. Az ellenőrzések viszonylag rövid ideig tartanak, előzetesen célfeladatok kerülnek meghatározásra a folyamatosság és a gyorsaság garantálása érdekében. A folyamatosság precíz, rendezett feladat végrehajtást eredményez. Elengedhetetlen annak koordinálása, hogy adott időben kizárólag csak annyi gépjármű helyezkedjen el az ellenőrzésre kiválasztott helyszínen, melynek vizsgálatát a rendelkezésre álló állomány képes elvégezni.

A tevékenységi fajta pozitívuma, az ellenőrzés alá vont járművek magas száma, hátránya viszont, hogy csak az első fél-egy órában biztosítható a hatékonyság, mivel az ellenőrzés ténye fokozatosan terjed, ezáltal a jogsértő személyeknek lehetőségük adódik az ellenőrzés kikerülésére.⁵⁶

⁵⁶ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

6.8.1.4. *Hidak forgalmának ellenőrzése*

A hidakon átmenő forgalom ellenőrzése hatékony lehetőséget teremt az átmenő forgalom ellenőrzésére. Magyarország speciális földrajzi helyzetben van. Az Ukrajnából, Szerbiából, Romániából érkező illegális átlépőknek ugyanis az országunkból történő továbbutazáshoz Szlovénia és Ausztria irányába át kell haladniuk valamelyik Duna felett húzódó hídon. Ebből kifolyólag nagy hangsúlyt kell fektetni a Budapest hídjain áthaladó külföldi rendszámmal rendelkező gépjárművekre.⁵⁷

6.8.2. Vonatok ellenőrzése

6.8.2.1. *Személyvonatok*

Szakmai gyakorlatom során egy alkalommal lehetőségem adódott vonatkísérő szolgálat teljesítésére. Egy Budapestről induló Railjet nemzetközi forgalomban közlekedő személyszállító vonaton kísérhettem figyelemmel a vonat utasainak ellenőrzését. A vonatot egészen Ausztriáig kísértük. Csakúgy, mint a többi ellenőrzési forma esetében ennél az ellenőrzési típusánál is kockázatelemzés alapján, szűrőpróbaszerűen került sor az ellenőrzések teljesítésére.

A fő cél a Magyarország területére illegálisan érkezett, legálisan tartózkodó, viszont illegálisan kiutazni kívánó személyek felfedése. Mivel nem a Mélységi Ellenőrzési Osztály az egyetlen hatóság, mely ilyen típusú tevékenységeket végez, ezért szükségeszerű a Budapesti Rendőr-főkapitánysággal, valamint a Készenléti Rendőrséggel történő előzetes egyeztetés az átfedések elkerülése érdekében. A vonatok ellenőrzésére nem csupán kísérés alkalmával kerülhet sor, hanem egy esetleges Budapesten történő szolgálat alkalmával is elvégezhető, oly módon, hogy az állomány a külföldre érkező vonatokat még indulás előtt, a fejpályaudvaron ellenőrzi.

Amennyiben az idő rövidsége miatt erre nincs lehetőség úgy az Ausztria irányába induló vonatok esetében az ellenőrzést végző személyek Kelenföldre utazhatnak a vonattal, így biztosítva az ellenőrzések minél magasabb számát.

⁵⁷ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

A menet közbeni ellenőrzés alkalmával a járőrpár az ellenőrzést egy teljes szakaszon végzi, vagyis a vonat kísérése a szomszédos országban is tart. A felsoroltakon kívül arra is lehetőség van, hogy a járőrpár az államhatár előtti utolsó megállóhelyig végzi vonat kíséréssel összefüggő feladatait.

A járőrpárok a személyszállító vonatokon a testi épséget közvetlenül veszélyeztető cselekmények, az utazó közönség nyugalmát zavaró, az utasok vagyonbiztonságát, a vonatok tisztaságát és rendjét veszélyeztető cselekmények esetén kötelesek minden esetben határozottan, szakszerűen, jogszerűen fellépni. Indokolt a vonatokon kívül, az állomás területén elhelyezkedő vendéglátóegységek, váróhelyiségek ellenőrzése is. A járőrpár már jelenlétével is biztosítja a rendet, vagyonbiztonságot. Az állomás területén a szolgálatot teljesítő rendőr feladata felderíteni és megszakítani a jogellenes cselekményeket, emellett igazoltatni a gyanúsán viselkedő személyeket.

Ha a járőrpár azt tapasztalja, hogy a vasúti személyzetet munkavégzés közben egyes személyek zavarják, köteles segítséget nyújtani a személyzet tagjainak. A vonat célállomásra beérkezése után is szükséges a járőrözés, hiszen ekkor különös nagy a kockázata a nagy tömegben elkövetett lopásoknak, zsebtolvajlásnak.⁵⁸

6.8.2.2. Tehervonatok

Tehervonatok tekintetében különös hangsúllyal ellenőrizni kell a Szerbia, Románia vagy Ukrajna irányából érkező vonatokot, melyek Magyarország területét Ausztria, Szlovákia, valamint Szlovénia irányába kívánják elhagyni. A tehervonatok alapos átkutatása indokolt, különösen, ha azok Kelebia Vasúti Határátkelőhelyen keresztül érkeznek hazánkba. Bár a kutatás a határátkelőhelyen is végrehajtásra kerül, a teljesség igényére törekedve szükséges ezek mélységben történő átvizsgálása is. Csakúgy, mint a személyvonatok esetében, a tehervonatok ellenőrzését is össze kell hangolni a Készenléti Rendőrséggel, valamint a Budapesti Rendőr-főkapitánysággal az esetleges többszörös ellenőrzés elkerülése érdekében. A szállítóvállalatoktól kapott menetrend és állásidők figyelembevételével hetente, telefonon vagy elektronikus úton indokolt az egyeztetés a tevékenység összehangolása céljából.

⁵⁸ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

Külső kutatás alkalmával minden esetben ellenőrizni szükséges a tehergépjárművek és a szállító kocsi közti részt, a vámzárak sérthetlenségét, ponyvás vontatmány esetében a ponyva zsinórjának állapotát, annak lefűzését. A ponyva tetejét is ellenőrizni kell abból a célból, hogy megállapításra kerüljön, nincs-e rajta elrejtőzés céljából alkalmazott vágás, sérülés. Szemrevételezéssel ellenőrizni kell a rakteret, a zárt részeket minden esetben fel kell tární. ⁵⁹

⁵⁹ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

7. A Mélységi Ellenőrzési Osztály

A Mélységi Ellenőrzési Osztály a Készenléti Rendőrség égisze alá tartozik, a Rendészeti Főigazgatóság alárendeltségében működik. Ebben a fejezetben kifejtésre kerül e szervek története, feladatrendszere.

7.1. Az Országos Rendőr-főkapitányság, valamint a Rendészeti

Főigazgatóság

Hazánkban az Országos Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: ORFK) az általános rendőri feladatok ellátásáért felelős szerv. Az ORFK élén az országos rendőrkapitány helyezkedik el, aki közvetlenül vezeti a rendőrség központi szervét. Az ORFK működteti a határképviseleti rendszert, képviseli országunkat a nemzetközi szervezetekben és ellátja a határrendészettel kapcsolatos feladatokat. Az államhatár őrzése, a határforgalom-ellenőrzés és az államhatár rendjének fenntartása érdekében végzi mindazon feladatokat, melyeket hatáskörébe utalnak. Fontos megemlíteni a szomszédos országokkal történő együttműködés szerepét is. Az ORFK nemzetközi együttműködést folytat, melynek köszönhetően előre jelezhetővé válik az illegális migráció, így a megelőzéshez, elhárításhoz szükséges intézkedések időben fogantathatók. A Rendőrség központi szervének hatásköre az egész ország területére kiterjed, illetve az országhatárokon túl is terjeszkedhet abban az esetben, ha ez a határon átlépő nemzetközi bűnözés prevencióját, leküzdését szolgálja.

A szerződő felek ilyen esetben kölcsönösen folytathatják a szomszédos állam területén a következő tevékenységeket:

- határon átnyúló üldözés, határon átnyúló figyelés
- ellenőrzött szállítás
- fedett nyomozói tevékenység
- közös határ menti járőrszolgálat
- információcsere, képzés, továbbképzés
- közös bűnfelderítő-csoportban való részvétel
- halasztást nem tűrő intézkedések meghozatala⁶⁰

⁶⁰ Határrendészeti Igazgatás, Rendészeti alap –és szakvizsgabizottság 148-149.o.

A Rendészeti Főigazgatóság vezető-irányító feladatokat lát el az államhatár rendészetével kapcsolatban, a szabályok szakmai előkészítését végzi, gondoskodik az államhatár biztonságához fűződő érdekek megvalósulásáról, anyagi forrást biztosít, valamint biztosítja a személyi – és technikai eszközöket.

Vezetője a rendészeti főigazgató, akinek közvetlen irányítása alá sorolható a Határrendészeti Főosztály, valamint a hazánk repülőtéri határellenőrzés végrehajtásáért felelős Repülőtéri Rendőr Igazgatóság. A Rendészeti Főigazgatóság vezetője nem csupán a határrendészeti ág, hanem többek között a közrendvédelmi, közlekedésrendészeti és igazgatásrendészeti ágak tevékenységéért is egy személyben felelős, valamint szakirányítást gyakorol a területi szervek, kapitányságok, és határrendészeti kirendeltségek tevékenysége felett.⁶¹ Az ORFK rendészeti főigazgatója felelős a határrendészet országos rendszerének irányításáért, ennek keretében a módszertani segédletek kiadásáért, a határellenőrzés és a mélységi ellenőrzés korszerűsítésének, fejlesztésének felügyeletéért.⁶²

7.2. *A Készenléti Rendőrség kialakulása, fejlődése napjainkig*

1996. október 1-jén egy új rendőri egység, a Készenléti Rendőrség kezdte meg működését Magyarországon.

Pontos dátum hiányában a Rendőrségi Törvény Hatálybalépésének idejére tehető annak a gondolatnak a kialakulása, hogy átfogó változások szükségesek a Rendőrség szervezetében. Az elhatározás megszületett, viszont nagy kérdést jelentett az, hogy milyen formáció kerüljön létrehozásra. A kérdőjelek feloszlata érdekében a szakemberek számos tanulmányút során keresték a legideálisabb modellt, melynek gerincét alapul véve felépíthetik a kívánt rendőri szervet. A választás végül a Bajor Modellre esett.

Az országos rendőrfőkapitány 1996 februárjában bejelentette a Készenléti Rendőrség létrehozásáról szóló döntést. A szerv irányításával dr. Orbán Péter Tábornok Urat bízta meg, aki a felkérés hatására Bajorországba utazott az ott működő Készenléti Rendőrség tanulmányozásának céljából.

⁶¹ Határrendészeti Igazgatás, Rendészeti alap –és szakvizsgabizottság 148-149.o.

⁶² 8/2008 ORFK utasítás a Rendőrség Határrendészeti Szabályzatáról

Hazánk újonnan létrejött rendőri szerve ekkor főkapitánysági szintű, országos hatáskörrel rendelkező szervezet volt, melynek vezetője megyei főkapitányi jogállással rendelkezett. Szervezeti felépítését ekkor a Rendőri Ezred, a Budapesti, Miskolci, Szegedi és Csopaki Rendőr-szakközépiskolák, a Budapesti Rendőr-szakközépiskola Szombathelyi Tagozata, illetve a Légirendészeti Parancsnokság alkotta.

A Készenléti Rendőrség az Országos Rendőr- főkapitányság alárendeltségében a Rendőri Ezred jogutódjaként kezdte meg működését.⁶³

A létrehozás óta eltelt 17 év igazolja a szerv működésének szükségességét. A megalakulás évétől kezdve a Készenléti Rendőrség számos formáláson ment keresztül, az állomány létszáma folyamatosan emelkedett. A szerv eredményes, céltudatos munkával elismerést, megbecsülést szerzett, feladatkörét magas színvonalon ellátva megfelel minden irányába támasztott követelésnek.

2011-től mellérendeltségi szolgálatot is teljesít a Készenléti Rendőrség, mely tevékenység mögött kettős cél húzódik. Egyrészt a létszámnövekedés hatékony kihasználása és a területi rendőri szervek segítése, másrészt a fiatal, pályakezdő rendőrök készségeinek fejlesztése. Az említett szolgálati forma eredményeként a lakosság nagyobb bizalommal fordul az állomány irányába, emellett az érintett területeken mérséklődött a bűncselekmények száma.

A mutatók, statisztikák lényegesen javultak a szerv vonatkozásában. Egyre több a fogatosított intézkedés, az ezekkel szembeni panaszok száma viszont csökken. Az intézkedések tekintetében a mennyiségi változás mellett, minőségi javulás is megfigyelhető.

A felsoroltak együttesen eredményezték, hogy 2011-ben Dr. Balogh János r. dandártábornok Úr, a Készenléti Rendőrség parancsnoka átvehette Orbán Viktor miniszterelnök Úrtól a Készenléti Rendőrség csapatszajáját.

A szerv jelmondata: „Egység, Hűség, Becsület”, melyhez hűen végezte és végzi kötelezettségeit a Készenléti Rendőrség állománya, ezzel biztosítva az eredményes jövőbeni fejlődést.⁶⁴

⁶³Belügyi Szemle 1997. 1. szám, interjú Dr. Orbán Péterrel a Készenléti Rendőrségről 25-26.o.

⁶⁴ Rendőrség 2011, Budapest 2012., Készenléti rendőrség, 143-144.o.

7.3. A Készenléti Rendőrség meghatározása, feladatai

A Készenléti Rendőrség a rendőri szervek halmazának alkotó eleme az Országos Rendőr-főkapitánysággal, a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságokkal, rendőrkapitányságokkal, határrendészeti kirendeltségekkel, a Repülőtéri Rendőri Igazgatósággal, Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézettel, Terrorelhárítási Központtal, illetve a Nemzetvédelmi Szolgálatnál egységben.⁶⁵

A Készenléti Rendőrség országos illetékességű, részjogkörű, részben önálló költségvetésű, jogi személyiséggel rendelkező szerv, mely az országos rendőrfőkapitány alárendeltségben működik. Parancsnoka rendőr-főkapitányi jogállású vezető, kinek feladat – és jogköre az országos rendőr-főkapitány által jóváhagyott szervezeti és működési szabályzatban rögzített.

Rendkívül sokrétű az a feladatkör, melynek végrehajtása a Készenléti Rendőrség kötelezettsége.

- Segítséget nyújt területi és helyi szervek biztosítási feladatainak és közterületi szolgálatainak ellátásában.

Az állampolgárok jogos igénye, hogy több egyenruhás rendőr legyen az utcán. Ez fokozatosan megvalósításra kerül. A biztosítási feladatok közül kiemelném a koncertek, illetve a nagyobb sportrendezvények biztosítását, melyek esetén a rendet jelenlétével, szükség esetén intézkedések foganatosításával teremti meg az állomány.

- Felkészül, szükség esetén részt vesz olyan csapaterőben végzett tevékenységekben, melyek halaszthatatlan beavatkozást igényelnek.

E feladatkör legjellemzőbb előfordulási körét az alkotmányos rendet sértő tüntetések kezelése, feloszlata jelenti.

- Részt vesz a hazánkba látogató védett személyek biztosításában.

Ilyen esetekben többek között a közutak biztosítását, illetve a kordonszolgálat ellátását végzi az állomány

- Kísérési feladatokat lát el nagy értékű pénz – és értékszállítmány, valamint veszélyes anyagot szállító járművek esetén.
- Objektumvédelmi feladatokat végez, őrzi a gazdasági, diplomáciai és közlekedési létesítményeket.

⁶⁵ 30/2011. IX.22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról 2.§ 11.

- Felelős azokért a tűzszerészeti feladatokért, melyek a rendőrség határköre alá tartoznak.
- Szerepe van a fokozott ellenőrzésben, emellett személyszállító vonatok kísérését is ellátja, amennyiben erről külön terv rendelkezik.
- Részt vesz országos szintű közbiztonsági, közlekedésrendészeti és idegenrendészeti akciókban.⁶⁶

A felsorolt feladatok eredményes végrehajtása érdekében magas színvonalú kiképzést, és továbbképzéseket kell biztosítani az állomány részére.⁶⁷

7.4.A Mélységi Ellenőrzési Osztály integrációja

A Mélységi Ellenőrzési Osztály a Budapesti Rendőr főkapitányság Bevetési Főosztályának osztályaként működött a Készenléti Rendőrséggel történő integráció napjáig. Az összevonásra 2011. február 1-jén került sor. Az integráció azért vált szükségessé, mert egyedül ez az osztály rendelkezett önálló, országos illetékességgel a Budapesti Rendőr főkapitányság szervei közül, a többi osztály kizárólag Budapest területén rendelkezett illetékességgel.

Az egységesítés előtt a Mélységi Ellenőrzési Osztályt három alosztály alkotta, melyek közül az egyik Speciális Műveleti Alosztály néven végezte feladatait. Ez az alosztály azonban nem került integrálásra, így a Készenléti Rendőrséghez történő csatlakozáskor, a fennmaradó két alosztály három alosztállyá rendeződött. 2012. július 1-jével újabb alosztállyal bővült az osztály, így jelenleg négy alosztályt különböztethetünk meg.⁶⁸

⁶⁶ 27/1999. (VIII.13.) BM rendelet a Készenléti Rendőrség működéséről, feladatairól és hatásköréről 1.§

⁶⁷ (Belügyi Szemle 1997. 1. szám 25-26.o, interjú Dr. Orbán Péterrel a Készenléti Rendőrségről)

⁶⁸ Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezető-helyettesével készített interjú alapján, a teljes interjút lásd a 1.sz. mellékletben

7.5.A Mélységi Ellenőrzési Osztály elhelyezkedése a Készenléti

Rendőrség szervezeti felépítésében

A Készenléti Rendőrséget jelenleg öt igazgatóság alkotja, ezek a Gazdasági Igazgatóság, a Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság, a Különleges Szolgálatok Osztálya, a Rendészeti Igazgatóság, illetve a Nemzeti Nyomozó Iroda, mint Igazgatóság.

A Mélységi Ellenőrzési Osztály a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatósága- azon belül a rendészeti igazgató – alárendeltségben helyezkedik el, a Szolgálatsszervező és Csapatszolgálati Osztállyal együtt.

Az Igazgatósághoz tartozik még tizennégy bevetési osztály is, melyet négy bevetési főosztályba soroltak.

7.6.A Mélységi Ellenőrzési Osztály munkakörei

- osztályvezető
- osztályvezető-helyettes
- kiemelt főelőadó
- szolgálatvezető
- több munkafolyamatot ellátó ügyviteli alkalmazott

7.6.1. Az osztályok felépítése:

- alosztályvezető
- alosztályvezető-helyettes
- szolgálatparancsnok
- csoportvezető
- járőrvezető
- járőr⁶⁹

⁶⁹ a Mélységi Ellenőrzési Osztályhoz tartozó munkaköröket lásd a 2. sz. mellékletben

7.7. *A Mélységi Ellenőrzési Osztály társszervei*

A mélységi ellenőrzési rendszert együttes utasítás szabályozza,⁷⁰ melynek célja az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó jogsértő cselekmények elleni hatósági fellépés hatékonyságának növelése, valamint e tevékenységek összehangolása. Fontos, hogy szelektíven és differenciáltan, a totális ellenőrzés mellőzésével kerüljön sor az ellenőrzésekre, melyek fő célja a jogsértő cselekmények, különös hangsúllyal az illegális migráció elleni hatékony fellépés.

Fent említett célt, azonban nem kizárólag a Mélységi Ellenőrzési Osztály kívánja megvalósítani, hanem annak társszervei is. Az Utasítás megteremtette az Integrált Vezetési Központot, melynek célja, hogy a közös ellenőrző tevékenységeken keresztül irányítsa a komplex ellenőrző szerv működését. A Rendőrség a következő szervekkel dolgozik együtt bizonyos mélységi ellenőrzési feladatok végrehajtásának alkalmával: Nemzeti Adó és Vámhivatal, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, valamint a Nemzeti Közlekedési Hatóság.

Gyakorlatom ideje alatt egy alkalommal adódott lehetőségem az együttműködés sajátosságainak megfigyelésére. Nevezett napon a Mélységi Ellenőrzési Osztály a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal együttműködve teljesített szolgálatot. Az szolgálatteljesítés alatt a két szerv együttesen vont ellenőrzés alá többek között egy vállalatot, illetve egy pékséget. A tevékenység célja minden esetben az volt, hogy ellenőrizzék, nem foglalkoztatnak-e illegálisan külföldi személyeket, illetve a létesítmények külföldi alkalmazottai jogszerűen tartózkodna-e Magyarországon, rendelkeznek-e a belépéshez, tartózkodáshoz szükséges okmányokkal. Az együttműködés csak abban az esetben lehet hatékony, ha a két vagy több együttműködő szerv munkáját összehangolja, valamint a munkavégzés során egymást folyamatosan támogatni igyekszik. A kapott feladatokat minden esetben a már elsajátított szakmai tapasztalatokra alapozva, megfontoltan, az elemző-értékelő munka eredményeként kapott információkat felhasználva, előre meghatározott stratégia alapján kell végrehajtani.

Az Integrált Vezetési Központ határain kívül, az illegális szűrőháló működtetése, illetve az illegálisan hazánkban tartózkodó személyek felfedése érdekében kiegészítő intézkedések kerülnek végrehajtásra a megyei rendőr-főkapitányságokkal az úgynevezett Nimród terv alapján. Az ebben meghatározott, ellenőrzések régiók szintjén kerülnek kidolgozásra.

⁷⁰ 8/2010. (II. 19.) IRM-SZMM-PM-KHEM együttes utasítás

Fontos szempont a költséghatékonyság és az eredményesség, melyet az ellenőrzések összehangolása, egymásra épült rendszere biztosít. Annak érdekében, hogy a szervek közötti átfedéseket elkerüljék, a rendőr-főkapitányságok és megyei rendőr-főkapitányságok a régiókban történő ellenőrzések helyét és idejét alapul véve tervezik szolgálataikat.

A megfelelően összehangolt, jól kiépített ellenőrzések hatékony kompenzációs intézkedéseknek tekinthetők, hiszen tervszerű végrehajtásuk csökkentheti a schengeni belső határok megszületésével kialakult biztonsági deficitet.⁷¹

7.8. A szolgálati időrendszer

A Mélységi Ellenőrzési Osztály végrehajtó állománya vezényléeses szolgálati időrendszerben végzi feladatait. A szolgálatteljesítés legkevesebb négy, legfeljebb tizenkét óra. Ez egy napra lebontva akár két részletben is kiadható, azzal a feltétellel, hogy a két részlet között, legalább 4 óra elteljen. A munkaközi szünet az első nyolc órába harminc perc, ezt követően két óránként tizenöt perc. A heti pihenőnap a hét bármely két napjára eshet, viszont négyhetente két pihenőnapnak vasárnapra kell esnie, amihez vagy szombat, vagy hétfő kell, hogy kapcsolódjon.

7.9. Az eligazítás menete

A Mélységi Ellenőrzési Osztályon a szolgálatteljesítés megkezdése előtt minden alkalommal eligazításon vesz részt a végrehajtó állomány. Emellett a szolgálatellátás megkezdése előtt az állomány gondoskodik a szükséges technikai eszközök felvételéről, ezek ellenőrzéséről, valamint kötelező jelleggel részt vesz a napi eligazításon.

Itt megtörténik a feladat meghatározás, valamint a szolgálatellátásra történő felkészülés. Minden egyes szolgálat eligazítással kell, hogy kezdődjön, kivéve azoknál a szolgálati típusoknál, melyeknél rendszeresen, ugyanazon a helyen, ugyanolyan jellegű szolgálatot kell végezni.⁷²

⁷¹ Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány (2013.március)

⁷²mozgóőr, objektumőr, itt elegendő 5 naponta eligazítást tartani (kivéve fogdaőr, kísérőőr)

Az állomány tagja szolgálatellátására köteles ápoltan, frissen, kipihenten érkezni, akkor tekinthető szolgálatra alkalmas állapotúnak, amennyiben már szolgálati felszerelését is magánál tartja.

Az eligazítást az alosztályvezetők hajtják végre, távollétük, vagy akadályoztatásuk esetén az osztályvezető-helyettes tartja.⁷³

7.9.1. Az alosztályvezető feladatai az eligazítás alkalmával

1. Ellenőrzi, hogy adott napon ki köteles szolgálat ellátására. Egy heti időszakot lehet előre tervezni, ezt 10 nappal előtte közölni kell az érintettel. A felmerülő változást három nappal előtte közölni kell a végrehajtóval, kivétel, ha ez nem lehetséges.

Amennyiben az állomány szolgálatellátásra köteles tagja nem jelenik meg az eligazításon haladéktalanul intézkedni kell felkutatása érdekében. Amennyiben négy óra, majd további két óra elteltével sem jelenik meg a keresett személy, jelenteni kell a megyei főkapitánynak, emellett ellenőrizni kell, hogy megvan-e az érintett szolgálati fegyvere, az a tárolására rendeltetett páncélszekrényben található-e, illetve van-e a keresett személyre szignált minősített adat. Abban az esetben, ha 24 óra elteltével is sikertelen a keresés, körözést kell elrendelni, ha felmerül a szolgálat alóli kibúvás gyanúja elfogatóparancsot kell kiadni.

2. Ellenőrzi, hogy a megjelent személyek mindegyike alkalmas-e a szolgálatellátás megkezdésére. Ennek lehetséges módja szonda alkalmazása, melynek elszíneződése esetén kötelességsszegés szolgálatban gyanúja merül fel. Ennek bizonyításához bizonyítási eljárást kell lefolytatni, mely megteremti a büntetőeljárás alapját.
3. Ismerteti ez elmúlt időszak eseményeit
4. Beosztja a szolgálatellátás helyét, illetve, hogy ki, hol teljesítsen szolgálatot
5. Meghatározza, hogy ki, milyen feladatokat lásson el, kitűzésre kerülnek a személyre szabott –és a számon kérhető célok
6. Egyéb feladatok⁷⁴

⁷³ Dr. Tihanyi Miklós r. őrnagy előadása alapján (2013. 10. 08.)

Eligazítást követően kiosztásra kerül egy úgynevezett eligazító, beszámoltató lap, melyen minden fontos információ megtalálható a szolgálatellátással kapcsolatban. Meghatározásra kerül a szolgálat jellege, annak kezdetének, befejezésének időpontja, a munkaközi szünet helye, ideje. Hívónévvel ellátva feltüntetésre kerül a parancsnok, illetve a beosztottak neve, rendfokozata. Feltüntetésre kerül az ellátandó szolgálati feladat, mely tartalmazza a szolgálatellátás helyét, a kiemelten fontos területeket, a karbantartás, jelentéskészítés, valamint beszámolás pontos idejét. Megjelölésre kerül, a „fontos információk” rovatban, hogy elrendelésre került-e fokozott ellenőrzés, vagy más hasonlóan jelentős tevékenység, kötelezettség. Amennyiben fokozott ellenőrzés van érvényben, meghatározásra kerül, annak ideje, helye, célja. A felsoroltakon kívül, az állomány által átvett technikai eszközök megnevezése, kiosztott darabszáma is feltüntetésre kerül, valamint meghatározásra kerül a szolgálatellátás során viselt öltözet.

Az eligazító, beszámoltató lap további részében általános eligazítás olvasható, mely többek között a kényszerítő eszközökre - különös tekintettel a lőfegyverre - vonatkozó tárolási, szállítási, alkalmazási feltételek, a megkülönböztető jelzés használatára vonatkozó szabályok, valamint az eligazítás során meghatározott feladatok végrehajtása kerül rögzítésre.

A dokumentum végén a dátum, illetve az eligazítást végző parancsnok aláírása olvasható⁷⁵

7.10. Ellenőrzés, beszámoltatás

Az alosztályvezető, a szolgálatirányító parancsnok köteles a szolgálatellátásának legalább egy harmad részét ellenőrzéssel tölteni, amit a végrehajtás után kötelező jelleggel le kell dokumentálnia.

A beszámoltatás szintén az osztály napi tevékenységét képezi. Alkalmával a szolgálatellátást követően a végrehajtó állomány közli az alosztályvezetővel a végrehajtott feladatokat, fogatosított intézkedéseket.

Amennyiben egy, az eligazításon meghatározott feladat nem került teljesítésre, ennek tényét, és okát közlik az előjáróval, valamint tájékoztatják arról, hogy milyen egyéb, előre nem látható feladatok elvégzésére került sor a szolgálatellátás alkalmával.⁷⁶

⁷⁴ változó normák ismertetése, ellenőrző kérdések feltétele

⁷⁵ Dr. Tihanyi Miklós r. őrnagy előadása alapján (2013. 10. 08.)

Kérdőív a mélységi ellenőrzés témakörében

A következőkben Lipics László kutatása nyomán kívánom bemutatni a mélységi ellenőrzésre vonatkozó ismereteket, egy az általa készített kérdőív alapján. A kutatás fő célja, annak a kérdéskörnek vizsgálata, hogy a megkérdezettek a rendőrségi feladatok körében hol helyeznék el a határrendészeti tevékenységeket, valamint milyen ismeretekkel rendelkeznek a mélységi ellenőrzés témakörében.

A válaszadók internet segítségével válaszolhattak a feltett kérdésre, amennyiben ez nem állt rendelkezésre, a kérdőív munkahelyen történő kitöltése biztosított volt.⁷⁷

7.11. Általános szabályok

A kérdőív harminc egységre tagolt formát ölt, a válaszadás a nyitott kérdések kivételével mindenki számára kötelező jellegű. A kérdések között személyes kérdések, nyitott, zárt kérdések, egyszeres vagy többszörös feleletválasztósak, ötfokozatú értékelő skálák és válaszmátrixok is megtalálhatók.

A személyre irányuló kérdések nemre, lakóhelyre, életkora vonatkoznak, az egyszeres feleletválasztósok körébe sorolható például, hogy a Rendőrség Szolgálati Szabályzata alapján a válaszadó hova sorolja munkakörét.

Többszörös feleletválasztós kérdés például, hogy az illegális migráció visszaszorítása érdekében a Rendőrség, mely szervekkel dolgozik együtt, az értékelő skálán megválaszolandó kérdések közé pedig például az a kérdés sorolható, hogy a kitöltő személy 1-től 5-ig terjedő skálán milyen színvonalúnak értékeli a magyar határbiztonsági rendszer működését.

Válaszmátrixban az összetettebb kérdésekre kellett válaszolni, ilyen típusú választ igényelt például annak megítélése, hogy a válaszadó véleménye szerint a mélységi ellenőrzés rendszere mennyire felel meg az Európai Unió követelményeknek.

⁷⁶ Dr. Tihanyi Miklós r. őrnagy előadása alapján (2013. 10.08.)

⁷⁷ A kérdőív elérhetősége: <http://kerdoivem.hu/kerdoiv/435274049>

Kérdések irányultsága alapján történő osztályba sorolás:

- személyre irányulóak
- objektív/szubjektív jellegűek
- határrendészettel kapcsolatosak
- mélységi ellenőrzéssel kapcsolatosak

7.12. *A válaszadók*

A kérdőívet a rendőrség állományába tartozó személyek nemtől, kortól, beosztástól függetlenül tölthették ki. Érdekes, hogy a kitöltők nagy többsége felsőfokú végzettségű, városban lakó tíz-husz éve hivatásos állományú férfi. A megkérdezettek kétharmada vallotta, hogy végzett már határrendészeti tevékenységet pályafutása során.

7.13. *Eredmények*

A feltett kérdések objektív és szubjektív szempontból értékelhetők. Szubjektív kategória a határbiztonsági rendszerről alkotott vélemény, objektív a mélységi ellenőrzéshez kapcsolható konkrét válaszok. A válaszadók nagy többsége kiemelten fontosnak ítélte a határbiztonsági rendszer jelentőségét a komplex biztonság körében, a határrendészeti tevékenység fontosságát a rendőri feladatok csoportjában azonban a közepesnél gyengébb szint alá helyezték. De vajon mi lehet ennek az oka? A magyarázat talán abban keresendő, hogy a rendőri állomány ismerete még jelenpillanatban sem megfelelő mértékű a határrendészethez, szűkebb értelemben a mélységi ellenőrzéshez kötődő témában, kellő tájékozottság nélkül pedig a feladat fontosságát is lebecsülheti a válaszadó. A határrendészeti feladatok elsajátítására, megismerésére nagyobb hangsúlyt kellene fektetni, hiszen a Rendőrség tevékenységének egyik szeletét e feladatkör képezi. A válaszadók közül 11 személy a rendőrségi feladatok csoportjába egyáltalán nem találja beleillőnek a határrendészeti feladatok ellátását. Említést érdemel, hogy a kérdéskörre adott válaszok a szélsőségek felé húznak. A fent említett 11 fő véleményének teljes ellentmond annak a 20 főnek az állítása, melyek a határrendészethez kötődő feladatok fontosságát a lehető legnagyobb pontszámmal illették.

A szélsőségeknek okot adhat a sűrűn előforduló jogszabályváltozás, melynek követése nem könnyű feladat elé állítja az állományt. A naprakész ismeretek megteremthetnék a hatékony feladatellátás, és az eredményes foganatosított intézkedések alapjait.

A kérdőív ezt a problémát is érinti, hogy mennyire sikerül követniük a válaszadóknak a jogszabályok változásait. A válaszok szerint a változások közepes mértékben követhetőek.

A kutatás a mélységi ellenőrzés megítélését is górcső alá vette. A válaszadók fele úgy gondolta, az ellenőrzés e fajtája törvényileg szabályozott, azonban ez a megítélés téves. A mélységi ellenőrzés alapkövét, vagyis, hogy az csak a külső határ menti területeken kívül végrehajtandó mindössze a kitöltők 10 %-a tudta. Az együttműködésre vonatkozó kérdések tekintetében, az együttműködő hatóságok csoportját a válaszadók majdnem mindegyike ismerte. Érdekesség, hogy az közös feladat végrehajtás az ellenőrzések csupán 2,16 %-át töltik ki, viszont ezt a megkérdezettek jóval nagyobb arányra becsülték, a nagy többség 5-25% közötti eredményre voksolt.

Nyitott volt a válaszadás arra a kérdésre, hogy a megkérdezett személy milyen változásokat tartana indokoltnak, illetve milyen jövőre néző javaslatokkal rendelkezik. Többen úgy gondolták, hogy a mélységi ellenőrzést egyetlen, önálló hatóságnak kellene végrehajtania, mely kizárólag erre a feladatkörre specializált.⁷⁸

7.14. Következtetés

A kérdőív véleményem szerint hasznos adatokat tár elénk, valóságos képet ad a határrendészet, valamint a mélységi ellenőrzés körében jelenlévő hiányosságokról. Ezek kiküszöbölésének szükségessége megkérdőjelezhetetlen. A jogszabályok kellő ismerete, a szervek közötti együttműködés, a témakört központba állító képzések, továbbképzések együttesen eredményezhetnék, a jelenleg meglévő tökéletlenség megoldását.

⁷⁸ Lipics László: A mélységi ellenőrzés Magyarországon in Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. 323-329.o.

8. Összegzés

Bízom abban, hogy dolgozatom elolvasása révén az olvasó széleskörű képet kapott az általam választott témáról. A Készenléti Rendőrség Mélységi Ellenőrzési Osztálya által végzett tevékenységi kört részletekbe menően bemutatásra került, így akik, nem rendelkeztek eddig ismeretekkel, illetve meglévő ismereteiket kívánták bővíteni a témakör kapcsán, hasznos információkat szerezhettek a dolgozatból. Lényegre törő, a mélységi ellenőrzés magjára koncentráló megfogalmazásra törekedtem, hogy az olvasó ne vesszen el az információtengerben, hanem a legfontosabb elemek tekintetében szerezhessen mély ismereteket.

Dolgozatomat logikus vázra igyekeztem építeni. A témakör kapcsán feldolgoztam számos könyvet, jogszabályt, de mindezek mellett egy kérdőívet is, ami a kérdést egy másik megvilágításba helyezi, vagyis, hogy mit gondol a mélységi ellenőrzésről, határrendészeti tevékenységről maga a tevékenységet végző. Nem titkolt célom volt, hogy az olvasó a gyakorlati alkalmazás sajátosságait is megismerje, ennek érdekében a Mélységi Osztály osztályvezető-helyettesével készített interjút, illetve a nyári gyakorlatom során szerzett tapasztalataimat is dolgozatom tartalmába fűztem.

Úgy gondolom, a jövőre vonatkozóan szükség van e témakör részletesebb ismertetésére már az egyetemi oktatás keretein belül is, hiszen ez jelentheti az alapkövét annak, hogy a gyakorlatban képzett szakemberek végezhessek az ellenőrzéseket. A magyarországi mélységi ellenőrzés véleményem szerint megfelelően kiépített rendszer, a mellékletben feltüntetett statisztikai adatok igazolják eredményességét. Fontosnak találom, hogy a modernkornak köszönhető újszerű elkövetési módszerekkel, hamisítási formákkal lépést tartson az eljáró hatóság, hiszen így biztosítható a jogellenesen cselekmények, illetve e cselekményeket elkövető személyek felderítése, felkutatása. Ennek nyomán képzésekre, továbbképzésekre van szükség, illetve multiplikátorok is segíthetnék a szerveket a szükséges ismeretek átadásában, ezzel biztosítva az idő-és energiatakarékosságot. Véleményem szerint a pályakezdők felzárkóztatása, speciális, adott feladatkörre való betanítása elengedhetetlenül fontos. A már hosszú ideje hivatásos állományban állók tapasztalataikkal, tudásukkal segítő kezet nyújthatnak a pályakezdőknek, a közös munka megalapozhatja a kellemes munkahelyi légkört.

Az állomány motiválása is lényeges elem, hiszen egy kellően motivált rendőr magabiztosabban intézkedik, valamint törekszik tudása legjavát nyújtani. Ellenben ha egy szervnél intézkedési kényszer uralkodik, a feszültség és a stressz ronthatja az intézkedések színvonalát.

A dolgozatban is nagy hangsúlyt kapott, a társszervekkel történő együttműködés. Az önzetlen, egymás munkáját segítő összefogás a legnagyobb problémák, kihívások kezelésében is megoldást jelenthetnek. Úgy gondolom, az együttműködés kizárólag pozitív változást hozhat az érintett hatóság életében, hiszen a több oldalról való megvilágítás, az érintett személyek eltérő nézetrendszerei hozzásegítenek az eredményes feladatmegoldáshoz. A jövőre nézve szorosabb együttműködést javasolnék a társszervekkel, illetve úgy tartom, az eredményesség tekintetében jövedelmező lenne az együttműködők körének bővítése.

Dolgozatomat egy idézettel kívánom lezárni:

„Egyedül a legnagyobb erő sem tehet mindent, mondhatnám, nem tehet sokat: egyesített erőknek pedig a lehetetlennek látszó is gyakran lehetséges. Mit ér egy csepp víz? De milliomonként egyesült cseppek megdöbbentő erőt fejtenek ki. „

Kölcsey Ferenc

Felhasznált irodalom

- Belügyi Szemle 1997. 1. szám, interjú Dr. Orbán Péterrel a Készenléti Rendőrségről 25-26.o.
- Dr. Ritecz György nyá. r. ezredes: Piros vonal helyett... in A modernkori határrendészet százöt év Kiadja: Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat Bp., 2013
- Emberi jogi garanciák és a nemzetközi migráció, Jegyzet a rendészeti oktatás számára (2012)
Kiadó: Magyar Helsinki Bizottság
- Határrendészeti Igazgatás, Rendészeti alap –és szakvizsgabizottság
- Horpácsi Ferenc: A mélységi ellenőrző háló szerepe az Európai Unió Biztonságában in Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. Kiadja: Magyar Hadtudományi Társaság Pécs, 2004
- Külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011-2012. években
Kiadja: Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály 2013. év
- Lipics László: A mélységi ellenőrzés Magyarországon in Pécsi Határőr Tudományos Közlemények Pécs, 2011
- Lipics László: A mélységi ellenőrzés szerepe az Integrált Határbiztonsági Rendszerben in Rendvédelmi Füzetek 2010/1. szám Rendészeti Doktoranduszok I. Országos Konferenciája 2009. november 24 Bp., 2010.
- Lipics László: Az Integrált Határbiztonsági Rendszer fejlesztésének egy lehetősége: Közös műveletek végrehajtása harmadik országokban
- Módszertani Útmutató a mélységi migrációs ellenőrzések végrehajtására, Papp Károly r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány, Bp., 2013. március
- Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter: Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok Bp., 2008.

- Sallai János –Szőke István –Varga János –Vass Ferenc –Vájlók László –Virányi Gergely: Határellenőrzés az Európai Unióban Kiadja: Hanns Seidel Alapítvány Bp., 2000.
- Schengeni határ-ellenőrzési kódex , Európa Tanács 562/2006/EK rendelete
- Rendőrség 2011, Budapest 2012., Készenléti rendőrség, 143-144.o.
- Verhóczy János- Hautzinger Zoltán: Sodorvonal Tanulmányok Virányi Gergely 60. születésnapja tiszteletére Kiadja: MRTT Határrendészeti Tagozat Bp., 2012.
- Windt Szandra: A külföldiek és a bűnözés kapcsolata hazánkban in Írások Tauber István emlékére Kiadja: Magyar Kriminológiai Társaság, Rendőrtiszti Főiskola, Bp., 2009.
- 20/2004 (BK 15.) BM-FMM-PM együttes utasítás
- 30/2011. (IX.22.) BM rendelet –a rendőrség szolgálati szabályzata
- 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
- 8/2008 ORFK utasítás a Rendőrség Határrendészeti Szabályzatáról
- 2144/2002. (V.6.) Kormányhatározat a Magyar Köztársaság nemzeti biztonsági stratégiájáról
- 2013/2001 (I.17.) Kormányhatározat az Európai Unióhoz történő csatlakozással összefüggésben az egységes határellenőrzési rendszer megvalósulásáról szóló kormányzati koncepcióról
- 2/2002 (BK 10.) BM-PM-SZCSM együttes utasítás az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélységi ellenőrzésének kialakítására és működtetésére
- 21/2008. (OT 11.) ORFK utasítás az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szóló
- 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv
- 27/1999. (VIII.13.) BM rendelet a Készenléti Rendőrség működéséről, feladatairól és hatásköréről
- 8/2010. (II. 19.) IRM-SZMM-PM-KHEM együttes utasítás

Mellékletek jegyzéke

1.sz. melléklet: Személyes interjú Nagy Attila r. őrnagy Úrral, a Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezető-helyettesével

2.sz. melléklet: A Mélységi Ellenőrzési Osztály munkaköreinek bemutatása

3.sz. melléklet: A Mélységi Ellenőrzési Osztály eredményei számokban

1.sz. melléklet

Személyes interjú. Nagy Attila r. őrnagy Úrral, a Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezető-helyettesével

Készült: Budapest, 2013. július 25.

Óh Kitti: Mióta dolgozik a Készenléti Rendőrségnél (továbbiakban: KR), előtte hol dolgozott?

Nagy Attila: 2011. február 1. óta dolgozom a KR-nél, előtte nagyon sok beosztásban dolgoztam. 1992. december 1-jén kezdődött a hivatásos pályafutásom, mint határőr őrmester. Ettől az évtől kezdve a Miskolci Határőr Igazgatóságon rádióállomás parancsnoki feladatot láttam el. 1997-ben a Miskolci Határvadász Századnál lettem biztosító részlegparancsnok. 1998-ban átkerültem a Határőrség Országos Parancsnokság rendészeti Igazgatóság Akciószolgálatához, mint akciószolgálati beosztott. 1996-ban elkezdtem a Rendőrtiszti Főiskolát, ahol 2000-ben végeztem. Ettől az évtől a Határőrség Országos Parancsnokság Képzési és Módszertani Főosztályán lettem kiemelt főreferens, ezáltal az első tiszti beosztásomat is megkezdtem. 2005-ben ez a beosztásom megszűnt, így átkerültem a Határőrség Országos Parancsnokság Rendészeti Főigazgatóság Bevetési Főosztály Bevetési Osztályára. 2006-ban saját kérelmemre átkerültem a Határőrségi Bevetési Főosztály alárendeltségében újonnan megalakuló Külképviselési és Objektumvédelmi Osztály állományába osztályvezető-helyettesnek. Ezt a beosztást egészen a Határőrség és a Rendőrség integrációjáig betöltöttem, azaz 2007. december 31-ig. 2008 januárjától a Budapesti Rendőr- főkapitányság Rendészeti Szervek Bevetési Főosztályának Külképviselési és Objektumvédelmi Osztályán lettem alosztályvezető. Ugyanezen év szeptemberétől osztályvezető-helyettes beosztásba kerültem. 2010-ben átkerültem a Bevetési Főosztály Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezető- helyettesi beosztásába. Ezt a beosztást töltöttem be a KR-el történő integrációig, tehát egészen 2011. február 1-ig. Az integráció óta pedig a KR Rendészeti Igazgatóság Mélységi Ellenőrzési Osztályán (továbbiakban: MEO) dolgozom, mint osztályvezető-helyettes.

Ó.K. : Hogy látja a KR helyzetét, milyen változásokon ment keresztül az elmúlt években?

N.A.: Ugyan csak két éve vagyok tagja a KR-nek, azonban ezalatt a rövid idő alatt is számos változáson ment keresztül a szervezet. 2011-ben a Bevetési Osztályok számát növelték, jelenleg 14 Bevetési Osztálya van a Készenléti Rendőrségnek, azon belül is a Rendészeti Igazgatóságnak. Voltak olyan szervezetek is, melyeket kiszerveztek belőle, erre példa, hogy a Terrorelhárító Központ megalakulásával, kiszervezték a Terrorelhárítási Szervezetet. Mindezek mellett új szervezeti elemeket hoztak létre, 6 diszlokált osztály került megalakulásra. Nagy változásnak mondható, hogy 2012-ben a Köztársasági Őrezred integrációja végrehajtásra került, illetve ugyanebben az évben a Nemzeti Nyomozó Iroda is a készenléti Rendőrség égisze alá került. Ezek az események jelentős feladatbeli, és létszámbeli változásokat eredményeztek, a feladatkörök mellett a jogkörök és kibővültek.

Ó.K.: Kérem ismertesse a KR felépítését

N. A.: A KR-t jelenleg öt igazgatóság alkotja, ezek a Rendészeti Igazgatóság, a Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság, a Nemzeti Nyomozó Iroda, mint igazgatóság, a Különleges Szolgálatok Igazgatósága, illetve a Gazdasági Igazgatóság. A MEO a Rendészeti Igazgatóság – azon belül a Rendészeti Igazgató- alárendeltségébe tartozik. A Rendészeti Igazgatóság alatt működik még a Szolgálat szervezési és Csapatszolgálati Osztály, emellett még 14 bevetési osztály is a szervezethez tartozik, ami négy főosztályba van szervezve, tehát létezik Bevetési Főosztály 1. , Bevetési Főosztály 2. , Bevetési Főosztály 4. , és Bevetési Főosztály 5. Amiatt nincs 3. Főosztály a rendészen, mert az a Különleges Szolgálatok Igazgatóságán működő egyetlen főosztály. Ezen belül a 4. és az 5. Főosztályba tartoznak a diszlokált osztályok. A 4. Főosztályba Szombathely, Győr és Pécs tartozik, míg az ötödiket Miskolc, Nyírbátor és Kiskunhalas alkotja.

Ó.K.: Milyen feladatokat lát el Ön, mint osztályvezető-helyettes a MEO-on?

N. A.: Alapvetően feladataimat a munkaköri leírásom határozza meg. Mint osztályvezető-helyettes, második ember vagyok az állománytáblában, viszont nekem nincsenek beosztottjaim.

Az osztály úgy épül fel, hogy osztályvezető, illetve az irányításában működő törzs, amelybe beletartozik az osztályvezető-helyettes, a kiemelt főelőadó, a szolgálatvezető, illetve a több munkafolyamatot ellátó ügyviteli alkalmazott, illetve az osztályvezető közvetlen irányítása alatt működik a négy alosztály az alosztályvezetőkön keresztül, akik szintén közvetlenül az osztályvezető irányítása alá tartoznak.

Alapvetően a munkaköröm sokrétű, hozzátartoznak a képzéssel kapcsolatos feladatok, ezeknek a tervezése, szervezése, az ezzel kapcsolatos véleményezés, különböző tervek kidolgozásán keresztül. Az osztályvezető távollétében az ő személyének helyettesítése, teljes feladat- és jogkörben eljárva, ehhez hozzátartoznak gazdasági feladatok, illetve más irányítói- és ellenőrzési tevékenységek. Az osztályvezető mellett természetesen ugyanúgy hárulnak az osztályvezető-helyettesre is ellenőrzési kötelezettségek, amiket több szabályzó is előír. Emellett feladatai közé sorolhatóak még a különböző terveknek kidolgozása, elkészítése, véleményezések, javaslatok kidolgozása, felterjesztése, melyek nem csak a képzésekhez, hanem a szakmai tevékenységekhez is kapcsolódnak. Megemlíteném még az állománnyal való kapcsolattartást, illetve az őket érintő különböző képzéseket, melyek az alosztályvezetőkön keresztül történnek. Mindemellett, szolgálati panaszok kivizsgálása, a beadványok, kérelmek elbírálása, felterjesztése, az érdekérvényesítés, informatikai rendszerek alkalmazása, az azokban megtalálható programok vezetése is feladataim közé sorolható.

Ó.K.: Mennyire nevezhető egy egységnek a MEO négy alosztálya? Van-e különbség feladatik, felépítésük között?

N.A.: A BRFK keretei között ez az osztály három alosztállyal működött, ekkor még a III. alosztály Speciális Műveleti Alosztály néven látta el feladatait. Ez az alosztály azonban nem került áthelyezésre a KR-hez az integráció alkalmával, így a fennmaradó két alosztályból lett három alosztály a KR-hez való csatlakozáskor. A IV. alosztállyal 2012. július 1-jével bővült ki az osztály. Felállítására azért került sor, mert az általunk alkalmazott munkarend vezényléses, ehhez pedig a négy alosztály alkotta felépítés megfelelőbb. Az állománytábla alapján az alosztályok felépítése egységes, tehát egységesen kerültek kialakításra, ugyanazok a beosztások találhatók meg bennük, nem beszélhetünk specializálásokról.

Minden alosztállyal szemben egységes a követelménytámasztás, a feladat meghatározás, viszont bizonyos beosztások nincsenek betöltve minden alosztályban.

Ó.K.: Hogyan ápol kapcsolatot az alosztályok tagjaival?

N.A.: Alapvetően minél több időt igyekszem eltölteni az állomány körében, azonban ez olykor nehezen kivitelezhető, hiszen eltérő munkarendben végezzük feladatinkat. Ha tehetem, részt veszek az eligazításokon, beszámoltatásokon, törekszem az állomány- és az állomány esetleges problémáinak megismerésére.

Ezekén kívül léteznek különböző fórumok. Minden hónapban van egyetlen egy képzési nap, amikor lehetőség szerint alosztály értekezletet tartunk, illetve ha ez a nap egybeesik a négy alosztály számára, akkor osztály értekezletre kerül sor, melyeken az osztályvezető és az osztályvezető-helyettes egyaránt részt vesz. Az értekezletek keretei közt nem csupán tájékoztatásadásra, hanem kötetlen beszélgetésre is lehetőség nyílik, mely során mindenki kifejezheti problémáit, észrevételeit, javaslatait. A hivatalos fórum mellett hagyományteremtő jelleggel minden évben szervezünk csapatépítő tréninget Mezőkövesden, ami hozzájárul az állomány tagjai közötti jó munkakapcsolat kialakításához, másrészt pedig kikapcsolódást is biztosít.

Ó.K.: Mélységi ellenőrzési feladatokat még mely szervek látnak el Magyarországon?

N.A.: Első körben a Rendőrség látja el ezt a feladatot, mint közrendért és közbiztonságért felelős szerv, de természetesen más szervek és hatóságok is közreműködnek a feladatok végrehajtásában. A Checknet rendszerben több társhatóság működik együtt, erre az együttműködésre adták ki a 8/2010 Együttes Utasítást, mely nevesíti azokat a hatóságokat, melyek a mélységi ellenőrzési feladatokban részt vesznek. Ez alapján ide sorolható a Rendőrség, mint irányító szervezet, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Nemzeti Közlekedési Hatóság, a Munkaügyi – és Munkavédelmi Szakigazgatósági Szervek, a Fogyasztóvédelmi Hatóság, de mindezen hatóságok mellett még számos hatóság csatlakozott az elmúlt időszakban ennek a feladatnak az együttes végrehatásához. Alapvetően tehát e szervek szint a szinttel történő együttműködésével valósul meg a mélységi ellenőrzés hazánkban.

Ó.K.: Hogyan foglalná össze a mélységi ellenőrzés lényegét, melyek azok a területek, útvonalak melyek különösen érintettek hazánkban a migrációval kapcsolatban?

N.A.: A Határőrség kialakulásával a volt határőrségi feladatok átkerültek a Rendőrséghez. Az Integrált Határbiztonsági Rendszer egyik elemét képezi a mélységi ellenőrzés, melynek jelentése, a határterületen kívül a külföldiek, illetve minden az illegális migrációhoz kapcsolódó jogsértő cselekmények felderítése. A KR országos illetékességgel rendelkezik, ezen belül, természetesen a MEO is országos illetékességgel látja el a feladatait. A mélységi ellenőrzéseket részben Budapest területén, illetve azokban a migrációs irányokban elhelyezkedő fő közlekedési útvonalakon, autópályákon, autóutakon, csomópontokon, pályaudvarokon végezzük, melyek kiemelkedőek a migrációval való érintettség miatt.

A migrációs útvonal Magyarországon még mindig a szerb-magyar határon keresztül, Budapesten vagy Budapest érintésével az M1 autópályán, az 1. számú főúton Győr, Hegyeshalom, Ausztria irányába a legjellemzőbbek. Természetesen nemcsak főúton, hanem vasútvonalakon is megvalósul az ellenőrzés. Ellenőrzésre kerülnek az úgynevezett csoportképző helyek, melyeken az illegális migrációval érintett személyek felvétele megtörténhet, ezek jellemzően az internetkávézók, ahol akár személyes, akár interneten történő kapcsolatfelvétel is előfordulhat.

Ó.K.: Milyen feladatokat nevezhetünk a rendőri tevékenységen belül mélységi ellenőrzési feladatoknak?

N.A.: Mélységi ellenőrzést gyűjtőfogalomként értelmezhetjük, melyre azért van szükség, mert a belső határokon megszűnt az ellenőrzés, így a határok minden irányból átjárhatóvá váltak, mely lehetővé tette a személyek szabad mozgását. A mélységi ellenőrzés nem csupán a személyekre vonatkozik, hanem ide sorolható az áruk, gépjárművek csempészetére vonatkozó felderítő, ellenőrző tevékenység. Ide sorolható a különböző bűnszervezetek tagjainak ellenőrzésével kapcsolatos tevékenység, emellett megjelentek a környezetkárosítással kapcsolatos bűncselekmények is. Ebbe a körbe tartozik tehát minden olyan tevékenység, mely valamilyen szinten kötődik a határokon történő ellenőrzések megszűnéséhez, mint például a cigaretta, a kábítószer vagy a sugárzóanyag csempészetre vonatkozó felderítő tevékenység.

A Rendőrségen belül a területi és a helyi szervek is végeznek mélységi ellenőrzést, függetlenül attól, hogy határterületről beszélünk-e vagy sem. Véleményem szerint ha egy közlekedési járőr, vagy egy közrendvédelmi járőr külföldi személyt ellenőriz – legyen az uniós vagy harmadik országbeli állampolgár – abban az esetben megvalósul a mélységi ellenőrzés. A külföldiek ellenőrzése bármilyen célból történik is, ellenőrzésre kerül a személyazonosság megállapítása, a tartózkodás jogszerűségének megállapítása, illetve az ehhez kapcsolódó szükséges feltételek meglétének vizsgálata, az úti okmányok eredetiségének, érvényességének ellenőrzése. A mélységi ellenőrzés mellett utasításra határterületen is tevékenykedünk, ezekben az estekben önállóan látunk el mellérendelt szolgálatot. Feladataink közé sorolható adott esetben a külső határok megerősítése, illetve a rendelkezésünkre álló speciális technikai eszközeinkből adódóan pedig a Frontex által szervezett Nemzetközi Határőr akcióban is részt veszünk.

Ó.K.: Hogyan és mikor kapcsolódott össze a KR és a MEO? Mikor vált önálló osztállyá?

N.A.: 2011. februárjával került az osztály a KR-hez, a rendészeti igazgató önálló alárendeltségébe. Az integráció előtt a Budapesti Rendőr főkapitányság Bevetési Főosztályának volt az egyik osztálya aMEO. Ekkor a Budapesti Rendőr főkapitányság egyetlen önálló szerve voltunk, amely országos illetékességgel rendelkezik, és talán emiatt került át az osztály aKR-hez, hiszen a Budapesti Rendőr főkapitányság alapvetően Budapest illetékességi körében végzi tevékenységét.

Ó.K.: Mennyire tartja fontosnak, hogy a mélységi ellenőrzést végző állomány határőr múlttal, tapasztalattal rendelkezzen?

N.A.: A mélységi ellenőrzési osztály korábban a Határőrség körében működött, onnan került át a Rendőrséghez. Az állomány nyilvánvalóan időközben fluktuálódott. Az integrációt követően kerültek olyan rendőrök az osztályhoz, akik nem rendelkeztek határrendészeti tapasztalattal, ez kezdetben rányomta a bélyeget a feladatok végrehajtására, ugyanis nekik nem voltak előzetes ismereteik főként az úti okmányok tekintetében. A fennálló helyzetet képzésekkel próbáltuk megoldani, de ilyen képzéseket a mai napig rendszeresen tartunk. E képzések célja egyrészt a saját állományunk tudásának fenntartása, másrészt, hogy az osztályunkhoz újonnan csatlakozó rendőröket felzárkóztatása, ismereteik bővítése.

Multiplikátorok segítségével a képzési napon is lehetőség nyílik a hatékony munkavégzéshez szükséges ismeretek elsajátítására, emellett ha központilag elrendelésre kerülnek okmányismereti képzések, tanfolyamok, szaktanfolyamok, akkor igyekszünk ezekre a lehető legnagyobb létszámmal beiskolázni az állományt. Akinek határőr múltja van, nyilvánvalóan előnyt élvez, hiszen sokkal, nagyobb tapasztalattal rendelkezik az úti okmányok, bélyegzők, vízumok tekintetében, ezáltal könnyebben ismeri fel az esetleges hamisításokat. Összegezve mindezt, ha van határőr tapasztalat az természetesen előny, de nem feltétel.

Ó.K.: Milyen szervekkel és milyen rendszerességgel működik együtt a MEO?

N.A.: Erre a tevékenységre vonatkozóan került kiadásra a 8/2010 Együttes utasítás. A társhatóságok mellett, más rendőri szervekkel is együttműködést folytatunk megkeresés alapján. Jelentős a Komárom Esztergom –és a Heves megyei Rendőr főkapitánysággal történő közös ellenőrzés, illetve a Nemzeti Nyomozó Iroda Illegális Migráció Elleni Osztályával folytatott együttműködés.

Ó.K.: Támasztanak-e speciális feltételeket azokkal szemben, akik az osztály tagjaivá kívánnak válni?

N.A.: Speciális feltétel, követelmény nincs, viszont természetes megválogatjuk, hogy kikkel szeretnénk együtt dolgozni. Ha valaki be szeretne kerülni a szervezetbe, tehát más szervtől áthelyezését kéri, akkor a szakmai önéletrajz benyújtása után, sor kerül egy személyes elbeszélgetésre. Ennek keretében a jelentkező is felteheti kérdéseit, mi pedig személyesen közölhetjük vele, hogy mit várunk el, illetve ezért mit tudunk nyújtani. Ekkor pár rövid szakmai kérdés alapján felmérésre kerülnek a pályázó ismeretei is. Ezután a kolléga eldöntheti, hogy szeretné-e betölteni az általunk kívánt beosztást, vagy eláll az áthelyezési kérelmétől. Nem zárkózunk el a fiatalabbak elől sem, de nyilván részükre járór beosztásokat tudunk biztosítani. Mi csak javasolni tudjuk a szükséges feltételek fennállása esetén a jelentkezőt az osztályhoz történő felvételre, a végső döntést viszont a Humánigazgatási szolgálatvezető, illetve a KR parancsnoka hozza.

Ó.K.: Miben különbözik a MEO a kerületi kapitányságoktól?

N.A.: Az alapvető különbség az, hogy a kerületi kapitányság egy eljáró hatóság, míg a KR Rendészeti Igazgatósága nem rendelkezik ilyen jogosultságokkal. Ezt úgy kell értelmezni, hogy míg a kerületi kapitányságok lefolytatnak szabálysértési – és büntetőügyeket, az eljárást elejétől a végéig végig viszik, addig a MEO eljárása az elsődleges nyomozati cselekményekre, illetve különböző helyszínbiztosítási tevékenységekre terjed ki. Ha a külföldi személy igazoltatása során nem tudja igazolni személyazonosságát vagy tartózkodásának jogszerűségét, akkor előállításra kerül az igazoltatás helye szerinti illetékes rendőrkapitányságra. Ettől kezdve a további ügymenetért már az adott kapitányság ügyelete vagy ügyeletes tisztje felel. Az elmélet és a gyakorlat viszont sok esetben mást mutat, hiszen számos alkalommal a mi közreműködésünkkel zajlik a további ügymenet, amellyel kapcsolatos dokumentációkat az adott rendőrkapitányságnak kellene elkészítenie. A mi feladatunk pusztán az előállítást és a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést foglalná magába. A kerületi kapitányságok összetett szervezetek, tehát bűnügy, szabálysértés, közrend, közlekedésrendészet egyaránt megtalálható, míg a MEO-on ezek a területek nincsenek meg, emellett az osztály alaphelyzetben mellérendelt szolgálatot lát el.

Ó.K.: Mi a teendő abban az esetben, mikor a külföldi állampolgár nem tudja személyazonosságát, vagy tartózkodásának jogszerűségét igazolni?

N.A.: ORFK utasítás írja elő, hogyha mélységi területen a külföldi személy nem tudja a személyazonosságát igazolni, viszont tartózkodását igen, akkor az illetékes rendőrkapitányságra kell előállítani, és ott valamilyen formában meg kell állapítani a személyazonosságát. Ennek megállapítása azonban nehézkes, nem csupán a nyelvi nehézségek miatt. Ha személyazonosságát igazolni tudja, viszont tartózkodásának jogszerűségét nem, akkor is az illetékes rendőrkapitányságra kell előállítani, viszont a további ügymenetért már valamelyik idegenrendészeti szerv felel, alapesetben a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal. Ugyanez a folyamat érvényesül abban az esetben is, mikor a személy érvénytelen, vagy lejárt úti okmánnyal igazolja személyazonosságát, mivel személyazonossága az úti okmányból megállapítható, viszont jogszerű tartózkodása nem.

Ha sem személyazonosságát, sem tartózkodásának jogszerűségét nem tudja igazolni, akkor nagy valószínűséggel, mivel a pest-megyei Repülőtéri Rendőri Igazgatósághoz tartozik illetékességileg, akkor a Repülőtéri rendőri Igazgatóságon kerül előállításra a személy.

Ó.K.: Vannak-e olyan képzések, foglalkozások, melyek csak a Mélységi Ellenőrzési Osztályra jellemzőek?

N.A.: Havonta tartunk képzési napokat, melyeken elméleti- és gyakorlati foglalkozások egyaránt lezajlanak. Két képzési nap között számos új információ érkezik, tisztában kell lennünk azzal, hogy milyen normák kerültek kiadásra, melyek meghatározóak munkánk során. Ezek feldolgozását, intézkedéstaktika ismereteket és alaki foglalkozásokat mind bele kell sűríteni ezekbe a napokba. A szabálysértési törvény vonatkozásában például az osztályvezetők kerültek kijelölésre, nekik kellett részt venniük a módosításról szóló képzésen, kvázi, mint multiplikátor. Az általa elsajátított anyagot pedig a képzési napon oktatta le az osztály tagjai számára. Hasonlóan történt ez a büntetőtörvénykönyvvvel kapcsolatban is. A Készenléti Rendőrségen kaptuk meg központilag egy két órás képzésen a törvénykönyvvvel kapcsolatos információkat, ezt követően pedig az aktuális képzési nap témáját is ez a témakör képezte. Ezen felül, még a KR-gel történő integrációt megelőzően okmányismereti képzést szerveztünk, amit a Határrendészeti Főosztály Dokumentációs Osztályának munkatársai tartottak. Ez a képzés kifejezetten az okmányazonosításra, esetleges hamisítások felfedezésére irányult.

Véleményem szerint a legnagyobb deficit még mindig az okmányismerettel kapcsolatban jelentkezik. Ezt arra alapoznám, mert számos esetben kéri közreműködésünket a Kerületi Igazgatóságok illetve a KR tagjai is külföldiekkel kapcsolatos intézkedéseik során. Központi képzésekben természetesen részt veszünk, különös tekintettel a nyelvképzésekben, hiszen elengedhetetlen, hogy megfelelő szinten tudjunk a külföldiekkel kommunikálni. Az Országos Rendőr Főkapitányság Határrendészeti Főosztálya felismervén azt, hogy az okmányismeret terén a rendőrállománynak vannak hiányosságai, tavaly évben elindított egy központi képzés sorozatot. Ennek lényege, hogy területi szervenként 2-2 fő, akinek okmányismereti tapasztalata kiemelkedő színvonalú, delegálásra került erre a képzésre, mely több modulból épül fel.

A kijelölt személyek számára felkészítéseket tartatnak az elsajátítandó anyagrészből, az ő közreműködésükkel pedig ismertetetésre kerül a leadott anyag az egész osztály számára a képzési nap keretein belül. Az osztály mintaokmányokkal rendelkezik, melyek segítenek az okmányok megismerésében, a megszerzett ismeretek fenntartásában, viszont az önképzés fontosságát is fel kell ismernie az állományoknak. rendelkezésünkre állnak nemzeti adatbázisok, melyek segítségével akár eredeti, akár hamis okmányokat is tanulmányozhatunk. Emellett kértük a Határrendészeti Főosztály vezetőjét, hogy kimondottan az osztály részére szervezzenek még speciális okmányismereti képzéseket, ez egyelőre napi renden van, viszont nem tudom, mikor valósul meg ténylegesen.

Ó.K.: Milyen technikai eszközök segítik a MEO munkáját?

N.A.: Több részre is oszthatnánk a rendelkezésünkre álló eszközöket, akár gépjármű, rendészeti vagy informatikai technikai eszközök. Ha a gépjárműtechnikát nézzük, az autópályán történő ellenőrzésekhez rendelkezünk a járőrautókon kívül 3 nagyteljesítményű gépjárművel, egy terepjáróval, 3 motorkerékpárral. Járőrautóink személygépjármű és terepjáró kivitelben is megtalálhatóak. A terepjárókat elsődlegesen olyan meghatalmazások során használjuk, mikor határőrizeti tevékenységeket kell ellátnunk, de ha a szükség úgy hozza, akkor a napi munka során is igénybe vesszük. Vannak rendőri jelleggel nem ellátott gépjárműveink, mellyel, ugyanazzal a technikával vannak felszerelve, mint a járőrautók. Ezeket különösen a bűnügytel történő együttműködések során szoktuk alkalmazni, mikor adott esetben megfigyelést, esetleg követést kell végrehajtানunk. Rendészettechnikai eszközökön belül megkülönböztethetünk határforgalom-ellenőrzésben is alkalmazható- és határőrizetben alkalmazható eszközöket.

Ebbe a kategóriába sorolhatóak elsősorban az éjjellátók, és a kézi hő kamerák. Egyéb rendészettechnikai eszközök például a különböző endoszkópok, ipari üregvizsgálók, csempészáru detektorok, széndioxid mérő, sugárzás mérő, szívdobbanásmérő. Kifejezetten határőrizeti feladatok végrehajtásához mobil hő kamera is rendelkezésünkre áll. Informatikai eszközök körébe tartoznak a hordozható számítógépek, melyeken lehetőség van az adattárakhoz történő hozzáféréshez. Rendelkezünk rádiótechnika tekintetében kéttípusú járőrrádióval is, ezek mellett 14 darab mobil okmányleolvasó az ellenőrzések gyorsaságát és eredményességét segíti elő.

Az okmányvizsgálók körében megemlíteném a különböző kézi nagyítókát, a Horus okmányvizsgálót, az asztali eszközöket. Fegyverzettechnikai eszközök tekintetében a maroklófegyverek közül az osztályon belül 4 típus van rendszeresítve. A jövőben szeretnénk bővíteni technikai eszközeink létszámát többek között bevetési központokkal és Schengen buszokkal, emellett meglévő technikai eszközeink amortizációs cseréjét is szeretnénk megvalósítani.

Ó.K.: Hogyan látja a MEO-t a jövőben, mely területek szorulnak fejlesztésre?

N.A.: Úgy gondolom az osztálynak a közeli- és a távoli jövőben is lesz létjogosultsága, már ha csak az aktuális migrációs helyzetet veszem is figyelembe, ugyanis tavalyi évtől elég jelentős nyomás nehezedik a külső határokra, ezen belül is a magyar-szerb határszakaszra. Egyre több külföldi személy érkezik –és tartózkodik hazánkban, egyre nagyobb azoknak a száma, akik jogszerűtlenül haladnák át Magyarország területén. Amíg ez a helyzet fennáll addig az osztálynak jelentős szerepe lesz ezen események megelőzésében, felderítésében. A jövőre vonatkozóan bízom abban, hogy a jelenlegi létszámproblémák megoldódnak és sikerül feltölteni az üres státuszokat, ezáltal pedig eredményesebb lehet a munkavégzés. Remélem, hogy a technikai eszközeink tekintetében sikerül előre lépni uniós pályázatok segítségével, az amortizálódott eszközöket pedig sikerül kicserélni illetve cserélni. Mindenképpen pozitívan látom a jövőt, az osztály jó irányba halad, amit a statisztikai mutatók is alátámasztanak, úgy gondolom ez a folyamat csak folytatódni fog.

2. sz. melléklet

A Mélységi Ellenőrzési Osztály munkaköreinek bemutatása

A munkaköröket a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság Mélységi Ellenőrzési Osztályához tartozó munkaköri leírások alapján mutatom be. A munkaköri leírásokat a Mélységi Ellenőrzési Osztály osztályvezetője Dr. Pethő Balázs r. őrnagy készítette.

Osztályvezető

Általános feladatai:

- Felelős az általa vezetett szerv tevékenységéért, azok jogszerű, szakszerű végrehajtásáért, a minősített időszakra történő felkészülésért, ennek az időszaknak tervezéséért, szervezéséért, valamint ezek végrehajtásáért
- Teljesíti utasításban meghatározott jelentési kötelezettségeit, gondoskodik a vezetői rendelkezések érvényesüléséről
- Stratégiai célkitűzéseket érvényesít
- Ellenőrzéseket végez (vezetői és munkafolyamatba épített ellenőrzés)
- Szakmai, irányítói jogköröket gyakorol, köteles jogszabályokban előírt kötelezettségeit teljesíteni
- A szolgálati ág képviselőjeként véleményezheti a rendőrséget érintő jogszabályokat, bizonyos esetekben normakiadási joggal rendelkezik
- Fejlesztési terveket, koncepciókat, stratégiai terveket dolgoz ki
- Fegyelmi és elismerési ügyekben döntési jogosultsággal rendelkezik
- Megszervezi az állomány képzéseit, továbbképzéseit, idegen nyelvi képzéseit
- Előkészíti a szervet érintő szerződéseket
- Kérelmek vonatkozásában javaslattételi, hozzájárulási jogosultsággal rendelkezik
- Felelős az eszközök ésszerű, szakszerű használatáért
- Kiadmányozási joggal rendelkezik
- Köteles kapcsolattartásra más rendvédelmi szervek azonos jogállású szerveivel
- Gondoskodnia kell a tudományos eredmények hasznosításáról
- Felel a technikai eszközöket érintő szemlék végrehajtásáért

- Vagyonnyilatkozat tételi kötelezettség terheli
- Felelős a kiértékelések rendjéért, köteles elkészíteni az osztály készenlétbe helyezésének rendjét
- Jutalom, elismerés, jogsértés, fegyelemsértés esetén javaslattételi jogkörrel rendelkezik
- Közvetlen irányítója az osztályvezető-helyettesnek, alosztályvezetőknek
- Jelentési kötelezettség terheli
- Köteles részt venni a Készenléti Rendőrség nemzeti kapcsolatainak, stratégiai terveinek kialakításában, a minőségfejlesztési program érvényesítésében

Köteles:

- Az alosztályvezetők által készített teljesítményértékelést, minősítést véleményezni
- Amennyiben hiányosságot észlel, köteles intézkedni azok megszüntetése érdekében
- Ellenőrizni az állomány képzéseit
- Figyelemmel kísérni az állomány életkörülményeit, pszichikai, egészségügyi és fizikai alkalmasságát
- Az alosztályvezetők ellenőrzési tervét jóváhagyni

Jogosult:

- javaslatot tenni
- engedélyezni az állomány szabadságát
- bekérni iratokat, adatokat
- megtiltani az állomáshely elhagyását
- ellenőrizni, ellenőriztetni alárendeltjeit

Szakmai feladatai:

- Beszámoltatásra jogosult az alárendelt vezetők vonatkozásában
- Köteles elkészíteni a szolgálati feladatok végrehajtásának terveit
- Felelős a rendőri intézkedések, használt kényszerítő eszközök értékeléséért
- Értékeli a szolgálatteljesítés során keletkezett iratokat

Munkakör specifikáció:

- Felelős a szolgálati okmányok előírászerű vezetéséért, a munkaidő elszámolással kapcsolatos adatok nyilvántartásáért
- A mélységi ellenőrzéseket köteles megszervezni, nyilvántartani
- A területi és helyi szervek képviselőivel köteles együttműködni
- Statisztikai mutatókat, kimutatásokat elemez, ellenőriz

Osztályvezető-helyettes

Általános feladatai:

- Az osztály állományának szolgálati elöljárója
- Az osztályvezető utasításai alapján közvetlen irányítója az alosztályoknak
- Felelős az osztály fegyelmi, erkölcsi helyzetéért
- Az osztályvezetőtől kapott feladatait köteles végrehajtani
- Amennyiben az osztályvezető akadályoztatva van, gyakorolja az osztályvezető jogait, kötelezettségeit. Ez a kötelezettség az osztályvezető távollétében is terheli

Jogosult:

- Ellenőrzési jogosultságokkal rendelkezik
- Joga van adatok, iratok bekéréséhez
- Javaslattevési joga van
- Joga van engedélyezni az alárendeltségébe tartozó személyek szabadságát

Szakmai feladatai:

- Mélységi ellenőrzési, járőrszolgálati, fokozott ellenőrzési, csapatszolgálati és biztosítási feladatokat szervez
- Terveket készít az osztály vezetőjét érintő feladatok megvalósításáról
- A fogantatott intézkedéseket, a kényszerítő eszközök alkalmazását értékeli
- Módszertani ajánlásokat készít
- Rendőri műveleteket szervez, tervez, vezet
- Ellenőrzi a feladatok végrehajtásának szakszerűségét

Munkakör specifikáció:

- Éves szabadságolási tervet készít
- Gyakorló szolgálatot tervez a rendészeti szakközépiskolák tanulói számára
- Felelős a technikai eszközök rendeltetésszerű használatáért, megfelelő karbantartásukért
- Összesítéseket, kimutatásokat készít, nyilvántartja az állomány járandóságait
- Ellenőrzési tervet, havi szolgálattervezetet készít
- Speciális képzéseket, továbbképzéseket, felkészítéseket szervez
- A hazai és nemzetközi együttműködést illetően részfeladatok végrehajtására köteles
- Felkészíti a rendezvénybiztosítás alkalmával esetlegesen előforduló kiemelésekre, elfogásokra, az erre a feladatra vezényelt állományt
- Irányítja a szolgálati csoportokat a rejtőző személyek felkutatása, illetve az elfogás érdekében
- Biztosítja a védett vezetők környezetét
- Helyszínbiztosítási feladatokat lát el tömegszerencsétlenség, valamint bűncselekmény előfordulása esetén
- Ellátja a tanú és áldozatvédelmi programmal összefüggő feladatokat, továbbá felkészíti az ilyen jellegű feladatok végrehajtására állományát
- Csapatszolgálati feladatokat lát el

Szakmai jogkörök:

- A tevékenységeivel összefüggő vezetői véleményeket jogosult megismerni
- Jogosult megismerni azokat az információkat, vezetői iránymutatásokat melyek feladatai ellátásához szükségesek
- Kezdeményezési és javaslattételi joggal rendelkezik
- Dicséretre, illetve fegyelmi eljárásra is javaslatot tehet parancsnoka felé

Alosztályvezető

Szakmai feladatai:

- Beszámoltatást, parancsnoki tevékenységeket végez, jelentést tesz az osztályvezetőnek a foganatosított intézkedésekről.
- Felelős azoknak az okmányoknak a vezetéséért, melyek tevékenységének dokumentálásához, illetve az alosztály működéséhez szükségesek.
- Teljesítményértékelést, jellemzéseket, minősítéseket készít, nyilvántartja állománya járandóságait, a szabadság – és betegkartonokat.
- Köteles meggyőződni állománya szolgálatra alkalmasságáról, emellett felszerelésüket, szolgálati okmányaikat, fegyverzetüket és ellenőriznie kell.
- Nyilvántartási és ellenőrzési feladatokat hajt végre a fegyverzeti anyagokkal, helyszíni bírságolási tömbökkel kapcsolatosan.
- Heti ellenőrzési tervet készít, illetve ellenőrző tevékenységet lát el, melynek tapasztalatait jelentés formájában közli az osztályvezetővel.
- Szolgálattervezetet készít
- Köteles felhasználni szolgálatra felkészítés során azokat az információkat, melyekről, a közbiztonságról, a területen jellemző bűncselekményekről, szabálysértésekről előzetesen tájékozódott.
- Kimutatást készít havi lebontásban a túlmunkáról és a pótlékokról.
- Amennyiben kényszerítő eszköz használatára kerül sor, köteles annak alkalmazását kivizsgálni.
- A szolgálatteljesítést megelőzően eligazítást tart állománya számára.

Szakmai jogkörök:

- Javaslatot intézhet parancsnoka irányába beszámoltatása során
- Utasítási, parancsadási-és döntési jogkörrel rendelkezik
- Ellenőrzési jogkört gyakorol a tiszthelyettesi állomány vonatkozásában
- Munkaköréhez tartozó minősített adatokba kizárólag jogszabályban meghatározott mértékig betekinthez.

Felelős:

- A hírösszeköttetésért, rádióforgalmazásért, a munkavédelmi szabályok betartásáért
- Az intézkedések törvényes, szakszerű, kulturált fogantatásáért, a kényszerítő eszközök jogszerű, szakszerű alkalmazásáért.
- A feladatok szakszerű, pontos időre történő ellátásért, emellett az általa vezetett szolgálati okmányok pontos kitöltéséért.
- Fegyelmi felelősség terheli abban az esetben, ha a szolgálatteljesítéssel összefüggésben kötelezettségeit megszegi, vagyis fegyelemsértést követ el.
- Kártérítési felelősséggel tartozik amennyiben szolgálatteljesítésével összefüggésben kötelezettségeit, megszegi, és ezzel kárt okoz.

Alosztályvezető-helyettes

Szakmai feladatok:

- Beszámoltatást végez
- A fogantatott intézkedéseket fogantatítja, jelentést tesz róluk a parancsnoknak, rögzíti ezeket a központi számítógépes adatrendszerben
- Ellenőrzi fegyverzetét, ruházatát, eszközeit a szolgálatba induló állományok
- Végrehajtja az eligazítást, illetve az ellenőrzést az alosztályvezető távollétében
- Információgyűjtő tevékenységet végez a jellemző bűncselekményekről, szabálysértésekről, a szolgálati terület közbiztonsági helyzetéről
- Ellenőrzési és nyilvántartási feladatokat hajt végre a bírságolási tömbökkel és a fegyverzeti anyagokkal kapcsolatosan

Szolgálatparancsnok

Szakmai feladatai:

- Felelős a bevetési csoport részére kiadott technikai eszközökért, szolgálati segédletekért
- Köteles ellenőrizni a szolgálatteljesítés megkezdése előtt a bevetési csoport létszámát
- Irányítja a csoport tevékenységeit
- Baleset vagy bűncselekmény esetén csoportjával együtt helyszínbiztosítási feladatokat végez
- Intézkedési kötelezettség terheli bűncselekmények, szabálysértések esetén. Az intézkedéseket csoportjával együtt fogatosítja
- Okmányellenőrzési feladatokat végez a személyazonosság megállapítása céljából
- Beszámolási kötelezettség terheli a szolgálatteljesítés után
- Felel a kapott utasítások, parancsok végrehajtásáért
- Felelős az intézkedések szakszerű, jogszerű fogatosításáért, a kényszerítő eszközök használatának törvényességéért
- Összehangolja a járőrtevékenységeket, felel a szolgálati okmányok helyes vezetéséért, a hírösszeköttetés folyamatosságáért
- Utasításokat adhat járőrtársai részére
- Intézkedési kötelezettség terheli, járőrtársát is kötelezheti intézkedés végrehajtására

Csoportvezető

Szakmai feladatai:

- Csoportvezetői feladatok végzése során felelős a bevetési csoport technikai eszközeinek rendeltetésszerű használatáért.
- Kiadja az alosztályvezető távollétében a fegyvereket, ellenőrzi a bevetési csoport létszámát a szolgálatteljesítés megkezdése előtt.
- Az eligazításon köteles megjelenni csoportjával együtt az előírt helyen és időben.

- A csoport munkáját, feladatait irányítja, felel a technikai eszközök felvételéért, meghatározza a járőrpárokat.
- Bűncselekmény vagy baleset esetén csoportjával együtt köteles a helyszín biztosítására.
- Intézkedni köteles csoportjával együtt a szabálysértések, bűncselekmények elkövetőivel szemben, ellenőrzi a személy- és áru fuvarozás jogszerűségét a járművek műszaki állapotát, okmányok hitelességét.
- Közterületen, nyilvános helyeken intézkedéseket fogantatosít, ellenőrzés alá vonja a személyazonosság igazolására szolgáló okmányokat.
- A szolgálati helyre érkezést követően beszámoltatja csoportjának tagjait, ezt követően beszámol az alosztályvezetőnek napi tevékenységeiről, intézkedéseiről.
- Amennyiben járőrszolgálatot teljesít felelős a számára meghatározott feladatok, utasítások végrehajtásáért.

Jogosult és köteles

- Utasítási kötelezettséggel rendelkezik járőrtársai vonatkozásában
- Intézkedési kötelezettséggel rendelkezik, járőrtársait intézkedésre kötelezheti
- Adatot, információt kérhet a szolgálat ellátás vonatkozásában
- Jelentési kötelezettséggel tartozik a szolgálatirányító parancsnok felé
- Döntési jogosultsággal rendelkezik
- Jogosult meghatározni a járőrök által alkalmazandó kényszerítő eszközöket.
- Köteles ellenőrizni azokat a nyilvános helyeket, közterületeket, melyek közbiztonsági, bűnügyi fertőzöttséget mutatnak
- Fent említett helyeken köteles figyelemmel kísérni a körözöttek és az illegálisan Magyarország területén tartózkodók kiszűrése érdekében
- Köteles megelőzni, felderíteni a jogsértő cselekményeket, különös tekintettel ellenőrizni köteles a turisták által gyakran látogatott helyeket a megelőzés érdekében
- Az úti okmányok, illetve azok bejegyzései vonatkozásában köteles kiemelt figyelemmel ellenőrzést végezni
- Meghatározott esetben objektumőri feladatokat köteles ellátni

Járőrvezető

Szakmai feladatai:

- Megszervezi feladatai végrehajtását, irányítja járőrtársa tevékenységeit
- Járőrszolgálat teljesítése esetén felelős az utasítások végrehajtásáért, a foganatosított intézkedések szakszerűségéért és jogszerűségéért. Köteles összehangolni a járőrtársak tevékenységeit, felel a felkészültségért. Felelős a hírösszekötetésért, egységes alaki megjelenésért, munkavédelmi előírások betartásáért.
- Utasítást ad a járőrtárs részére
- Intézkedési kötelezettség terheli, járőrtársát intézkedésre kötelezheti
- Döntési jogkörrel rendelkezik
- Meghatározza a járőr által használt kényszerítő eszköz típusát
- További szakmai feladatai a járőr szakmai feladataival azonosak.
- Köteles intézkedést foganatosítani jogsértő cselekmény észlelése esetén
- Járőrtársai irányába utasítási jogkörrel rendelkezik
- Javaslattételi joggal rendelkezik beszámoltatása során

Járőr

Szakmai feladatai:

- Nyilvános helyeket, közterületek ellenőriz rendszeresen, illetve visszatérő jelleggel, ezzel biztosítva a rendőri jelenlétet
- Kiszűri és megfékezi a közbiztonságra veszélyes személyeket, igazoltatással megelőzi a jogellenes tevékenységek bekövetkezését
- Kiszűri és figyelemmel tartja az illegálisan hazánkban tartózkodó személyeket
- Fokozottan ügyel a szökött, vagy csavargó fiatal- és gyermekkorúak felkutatására
- A turisták által gyakran látogatott objektumokat fokozottan ellenőrzi, a külföldi bűnöző életmóddal gyanúsítható személyek ellenőrzésére különös hangsúlyt fektet.
- Az átadott úti okmányokat, valamint az azokba bejegyzett adatokat alaposan átvizsgálja

KÉSZENLÉTI RENDŐRSÉG/RENDÉSZETI IGAZGATÓSÁG/FŐOSZÁLY

JOGÁLLÁSÚ/

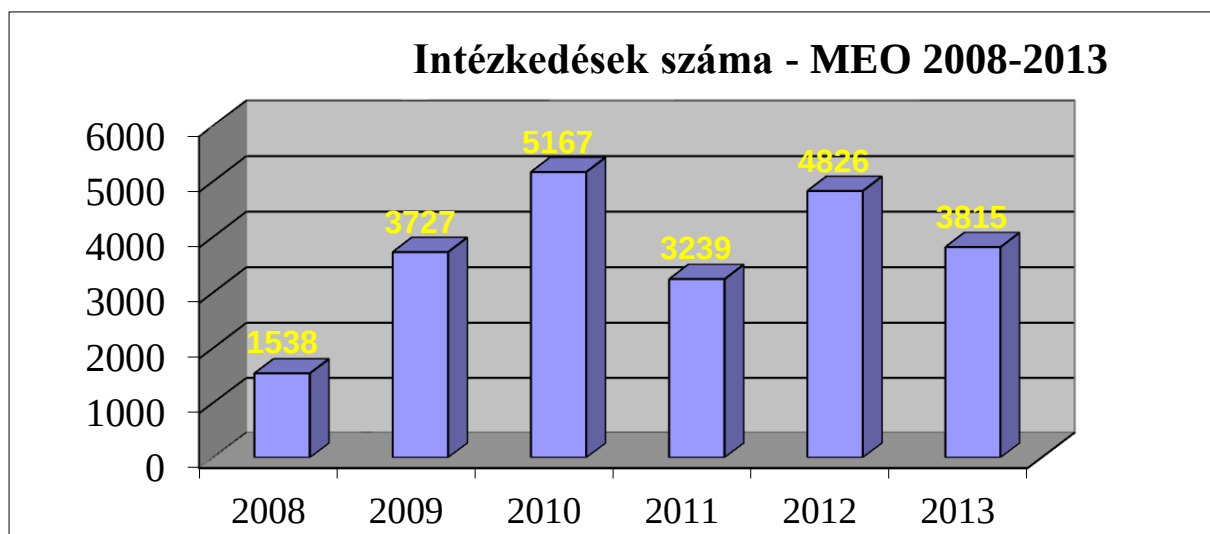
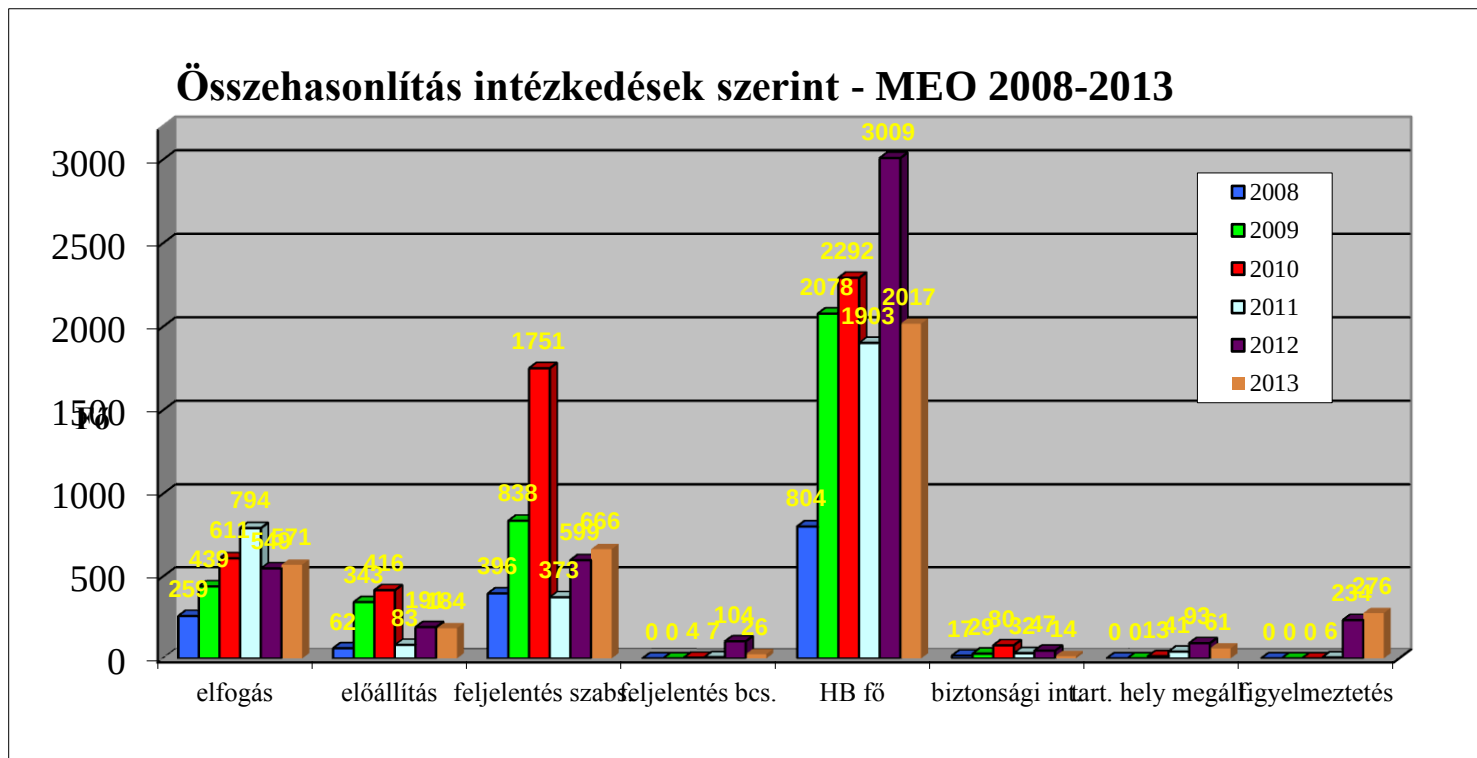
MÉLYSÉGI ELLENŐRZÉSI OSZTÁLY

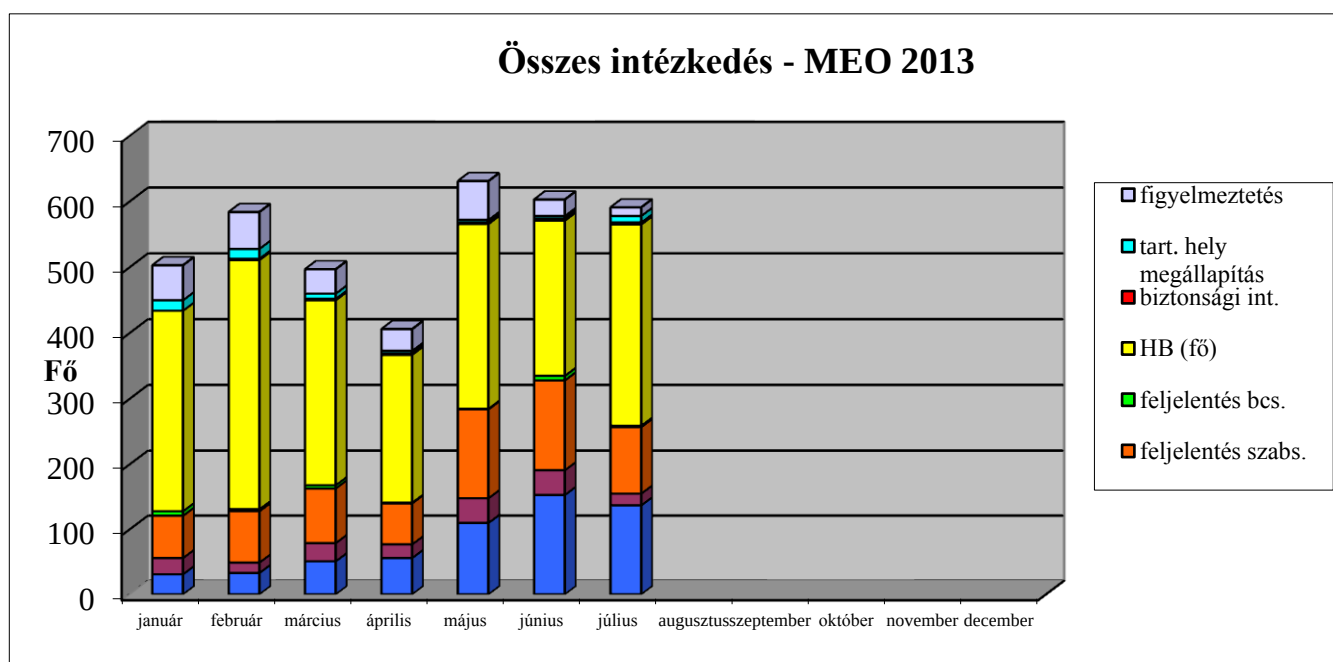
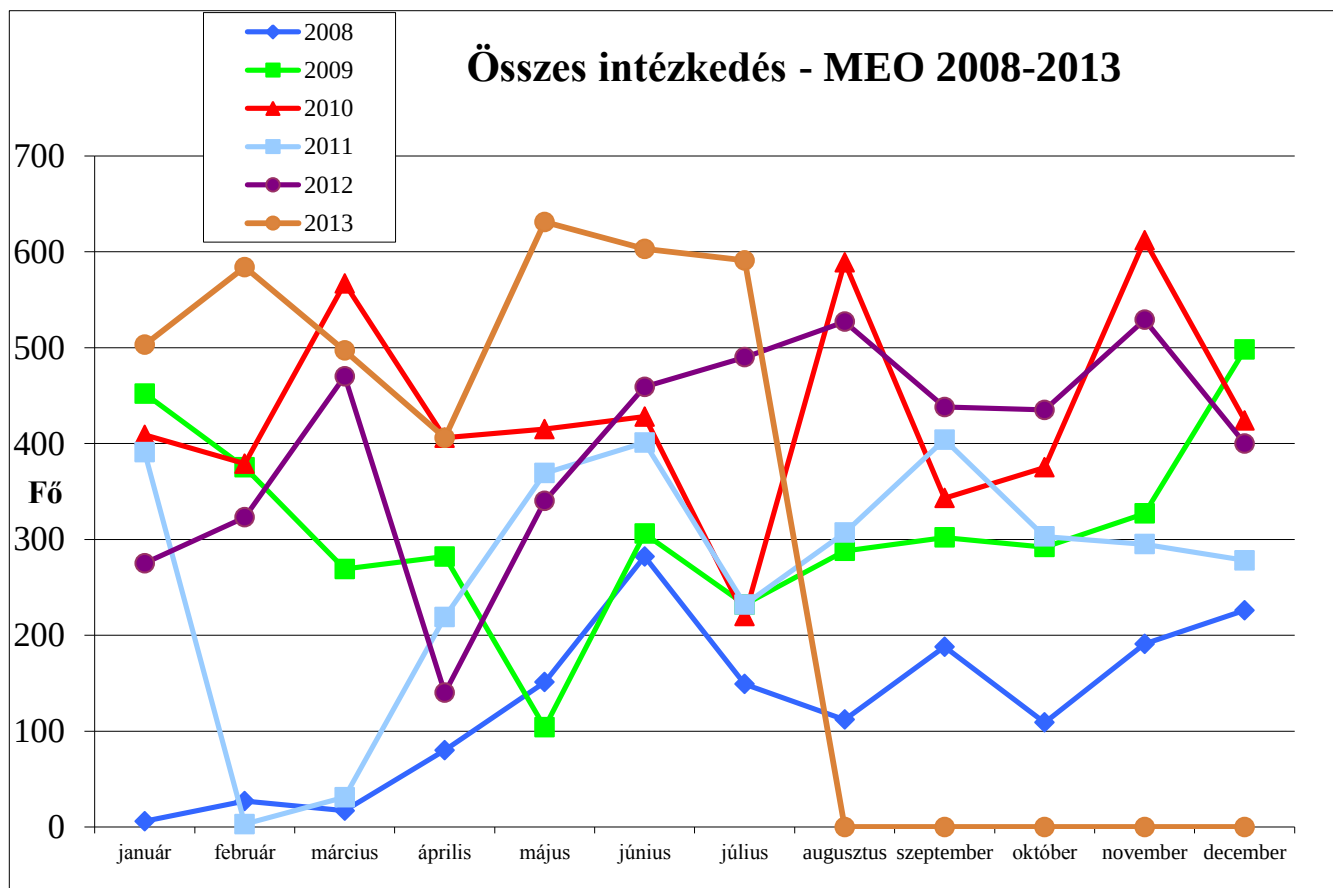
Beosztás	Rendszeresített fő	Meglévő fő
Osztályvezető	1	1
Osztályvezető-helyettes	1	1
Kiemelt főelőadó	2	2
Szolgálatvezető	1	1
Több munkafolyamatot ellátó ügyviteli alkalmazott	2	2
I.ALOSZTÁLY		
Alosztályvezető	1	1
Alosztályvezető-helyettes	1	-
Szolgálatparancsnok	1	1
Csoportvezető	3	2
Járőrvezető	13	8
Járőr	2	3
II. ALOSZTÁLY		
Alosztályvezető	1	1
Alosztályvezető-helyettes	1	1
Szolgálatparancsnok	1	1
Csoportvezető	3	2
Járőrvezető	13	10
Járőr	2	2
III.ALOSZTÁLY		
Alosztályvezető	1	1
Alosztályvezető-helyettes	1	1
Szolgálatparancsnok	1	1
Csoportvezető	3	-
Járőrvezető	13	9
Járőr	2	3
IV.ALOSZTÁLY		
Alosztályvezető	1	1
Alosztályvezető-helyettes	1	1
Szolgálatparancsnok	1	-
Csoportvezető	3	2
Járőrvezető	13	9
Járőr	2	2
Összesen:	91 fő	69 fő

Rendszeresített létszám: 91 fő (12 fő tiszt, 77 fő zászlós, tiszthelyettes, 2 fő közalkalmazott)

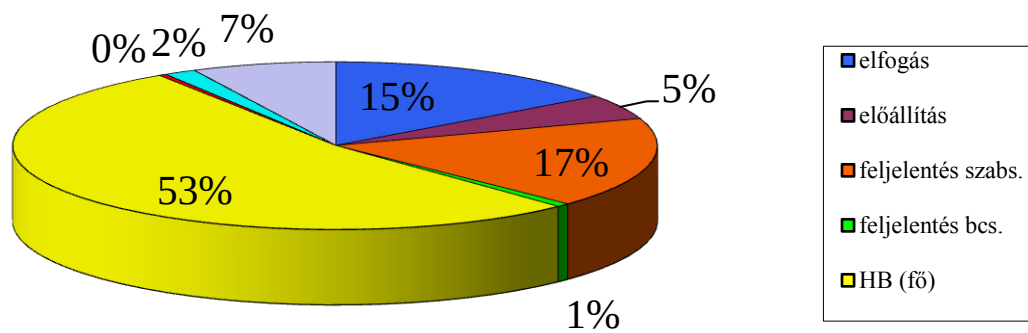
3. sz. melléklet

A Mélységi Ellenőrzési Osztály eredményei számokban

Intézkedések megoszlása - MEO 2013

Helyszíni bírságok - MEO 2013

